

XXVI. ÉVFOLYAM 6. SZÁM 2016.

ZeneSzó

A MAGYAR KÓRUSOK ÉS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE - KÓTA LAPJA

60.

ÜNNEPI HANGVERSENY AZ 1956-OS FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC 60. ÉVFORDULÓJÁN

Budapesti Nemzetközi Kórusverseny

2017. április 9 - 12.

Versenykategóriák két nehézségi fokon

Vegyescsokrok
Férficsokrok
Nőicsokrok
Gyermek- és Ifjúsági kórusok
Gospel / Pop / Modern
Jazz
Musica Sacra
Folklór

Nagydíjas verseny, fődíj: 600.000 Ft

Részvétel a versenyen kívül

Lehetőség a tapasztalatcserére, tanulásra
Minősítő hangversenyek, tanácsadás
Barátság koncertek
Részvételi lehetőség a Nyitóhangversenyen, Bach: János passiójában

Jelentkezési díj:

80.000 Ft + Áfa (101.600 + Áfa)

Kedvezményes jelentkezési határidő (Early bird)

október 30-ig:

40.000 Ft + Áfa (50.800 Ft) az első kategóriára

Inter Q Itur
meeting
music

Info: Interkultur Hungaria

Tel.: 462-0330 • e-mail: korusverseny@interkultur.hu

A verseny kiírása és jelentkezési lapja az alábbi oldalon tölthető le:

www.interkultur.hu

1956 lélekragyogása - A KÓTA ünnepi hangversenye (Kocsis Klára)	3-4. oldal
A Zene Világnapja Csepelen 2016.10.01. (Hegedűsné Fábián Ágnes)	5-6. oldal
Polgári dalos mozgalom Magyarországon a 19. században - 3. rész (Fazekas Ágnes)	7-8. oldal
100. születésnap - 100 éve született dr. Soltész Elekné (Kovács Mária)	9. oldal
Szerzői est - Ünnepi hangverseny Daróci Bárdos Tamás 85. születésnapja alkalmából (Kovács Mária)	10. oldal
Akiket az erdélyi dalosok is köszöntenek (Kovács András)	10. oldal
Százak ajkáról zengett a dicséret a Kárpátaljai Református Énekkarok XV. találkozóján (Marton Erzsébet)	11. oldal
Ádám Jenő, a néptanító (Berkesi Sándor)	12-14. oldal
Könyvajánló - Énekeljtek, zengedeztetek néki! Kórusgyűjtemény (Berkesi Sándor)	14. oldal
NépzeneSzó	
Megemlékezés Nagy Lászlóról (Dr. Gerzanicz Magdolna)	15. oldal
Népzenei minősítő verseny - Deszk (Bene Ildikó)	16. oldal
Dalosünnepek Siófokon - 140 éves a Siófoki Férfi Dalkör (Pintér Károly, Milán Endre)	16-17. oldal
Osztályéneklési verseny a Pécsi Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumában (Cseke József)	18. oldal
Dréta Antal kórustalálkozó Mezőfalván (Lakos Angéla)	18. oldal
Egy kis technika... 123. (Dr. Bruckner Adrienne)	19. oldal

KÖSZÖNTJÜK SZÜLETÉSNAPIJÁN

ZELINKA TAMÁS zene tanárt, a Parlando c. zenei lap szerkesztőjét	(1946. 11. 06.)
PITTI KATALIN operaénekesnőt	(1951. 12. 07.)
SÓLYOM-NAGY SÁNDOR operaénekest	(1941. 12. 21.)

Sok szeretettel gratulálunk, további munkájukhoz jó egészséget kívánunk!

ÉVFORDUKÓK

25 éve hunyt el MÁRKUS MIKLÓS a "Szellő zúg..." szövegírója	(1898 - 1991. 12. 30.)
30 éve hunyt el BÁRDOS LAJOS Kossuth-, Erkel-, Bartók-Pásztory-díjas zeneszerző	(1899 - 1986. 11. 18.)
30 éve hunyt el KERÉNYI GYÖRGY népzene kutató, zeneszerző	(1902 - 1986. 12. 30.)
50 éve hunyt el TARDOS BÉLA Erkel Ferenc-díjas zeneszerző	(1910 - 1966. 11. 18.)
60 éve hunyt el GEYER STEFI hegedűművész	(1881 - 1956. 12. 12.)
85 éve született RÁZGA JÓZSEF karnagy	(1931. 12. 18 - 2010)
95 éve született BÁRDOS KORNÉL karnagy, zenetörténész	(1921. 11. 01 - 1993)
115 éve született RAJECZKY BENJAMIN zenetudós, zene tanár	(1901. 11. 11 - 1989)

1956 A KÓTA ünnepi hangversenye 1956 LÉLEKRAGYOGÁSA

Aligha ünnepelhetnénk mi, a kórusének kedvelői és értői szebben 1956-ot, mint egy pompás hangverseny-nyel. Így tettünk idén is október 23-án, amikor a KÓTA központi ünnepi hangversenyét végighallgattuk a budavári Mátyás-templomban, a mi szokásos helyünkön, a gyönyörű történelmi múltat és a magyarság dicső napjait idéző helyszínen, ahol valaha – bár a kutató-sok ugyan némi kétséget hagynak e téren – Szent István királyunk 1015-ben alapított templomot, a mainak a legkorábbi elődjét.

56 ünneplésekor érdemes azt is tudatosítani magunkban, hogy miért különösen megtisztelő helyszín ez nekünk, dalosoknak az ünneplésre. Hogy ezt megértsük, tekintsük át – persze csak futólag – a Mátyás-templom gazdag történetét, kiragadva néhány ismertebb eseményt a hosszú sorból. Királyaink, királynőink, nádoraink, művészeink, építészeink hosszú sorából, akik tovább alakították, néha újraépítették vagy az egészet, vagy egyes részeit, olykor hozzátoldottak egy darabot, egészen addig, míg visszarégiesült pompázatos formájában ma előttünk áll a Szentháromság téren. IV. Béla a klasszikus gótika templomépítészetének legkorábbi és legteljesebb hazai alkotásává építette, később országos zsinat és Károly Róbert királlyá koronázásának helyszíne, majd Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond és Gara nádor bővítette. Először 1412-ben függesztették fel a templom falaira a velencei hadjáratban győztesként zsákmányolt zászlókat, másodízben Hunyadi János 1444-es diadalmas hadjáratai után. A legendákból és népmesékből is ismert Hunyadi Mátyás megint csak tovább építette, mindkét esküvője színhelye, és második felesége, Beatrix kedvenc temploma. Mátyás utódjának, II. Jagellónak, később Werbőczy nádornak is kedvelt helye volt. Aztán a török 145 évig birtokolta és mecsetté alakította át, majd a jezsuiták főtemploma lett. De se tűzvészek, se villámcsapások, se kincseinek Habsburg elorzása, se a korábbi, se a huszadik századi rombolások nem vettek erőt e szent helyen. A templomépítő és -mentő szándék mindig győzött a rombolás erőin. Ezért áll ma meghatározó, Mátyás-korabeli gótikus pompájában előttünk, hirdelve nemcsak nemzeti dicső történelmünk és az Úr diadalát, hanem több évszázados múlt-ra visszatekintő orgonája és patinás saját kórusa hirdeti nemzeti kultúránk diadalát is.

Nagy igazság, hogy október 23-át mindenki a maga módján ünnepli. A hivatalos kormány és a hivatalos állam az Operaházban, a szubkultúra pedig zajosabb, ricsajosabb helyeken, és mi, a történelmi múlttal és az egyházzal megerősített nemzeti kultúra igazi letéteményesei, a kórusénekesek pedig a Mátyás-templomban. Legyünk rá büszkék, hogy nekünk, kórusénekeseknek az a megtiszteltetés jut évről évre, hogy itt, ezen a helyen ünnepelhetjük október 23-át. Öröm az örömben, hogy egyetlen tévé, egyetlen rádió se volt jelen, hogy hírt adjon vagy közvetítsen a mi Mátyás-templombeli ünnepi hangversenyükről, noha némelyiket én külön e-mailben meghívtam erre, felhívva a figyelmüket, hogy a KÓTA mint a Kárpát-medencei kórusokat összefogó legnagyobb ernyőszervezet a magyar kulturális élet méltó reprezentánsa, és ünnepi műsorában nemcsak gazdag, ér-

tékes művek hangzanak el, hanem a szereplő kórusok, a fellépők egyúttal a magyar kultúra legmértőbb reprezentánsai. A meghívón az ünnepség támogatójaként a kulturális tárca, a Nemzeti Kulturális Alapprogram és a Magyar Művészeti Akadémia is szerepel, de úgy látszik, a média filhallásával ennek ellenére baj van, mert se a tévé, se a rádió nem volt ott. Mindebből az látszik kitűnni, mintha ma nem is két, hanem egyenesen három Magyarország létezne: az egyik a hivatalos Magyarország, amelyik az Operaházban – igaz, gazdag – kultúrműsorral ünnepel, a másik a majdhogynem szubkultúra zenei világát közvetítő gitárszaggató óbégatók Magyarországa, a harmadik pedig – a kórusélet – a magyar történelem és kultúra legmértőbb reprezentánsaként a Mátyás-templomban mint mellőzött, agyonhallgatott Hamupipőke ünnepel. Sajnos, a médiának csak az első kettőre, a hivatalos operaházi és a szubkulturális rockünnepségre volt füle és szeme.

Szerencsére a KÓTA Mátyás-templombeli központi ünnepsége mellett országszerte számos helyen ünnepelték meg a kórusok október 23-át. Közülük is kiemelkedik a budai Szent Imre Templomban tartott ünnepi hangverseny, amelyen a 225 éve elhunyt W. A. Mozart két motettája és Requiemje hangzott el a **Budapesti Monteverdi Kórus** előadásában. Vezényelt a hazai kóruséletünk két kiváló karnagya, a Liszt-díjas Kollár Éva és a Kossuth-díjas Párkai István, mindketten a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjai.

De több is veszett Mohácsnál, sőt eb ura fakó, legyintsünk csak mi, Mátyás-templomban ünneplők a média mellőzésére, mert Hamupipőkének azért idén is megvolt a saját, komoly, és hatalmas hódoló tömege. A Mátyás-templom idén is zsúfolásig megtelt komoly és értő fülű, szemű honfitársainkkal – nem ám hivatalos állampolgárokkal, és nem ám szubkulturális rockkoncert-látogatókkal –, idén is kilométeres sorok kígyóztak a templom előtt már egy órával a műsorkezdés előtt, türelmesen várva a bebocsátásra. Úgyhogy megnyugodhattunk, a Hamupipőke-mese ezúttal se hazudott: az a bizonyos cipellő a lefokozott, a mellőzött, az agyonhallgatott mostohatestvér lábára illik.

Persze a népes közönségen kívül volt egyéb is, amiben kulturális önigazolásképp és elégtételként örömmel lelhattük ezen a hangversenyen. Mégpedig abban, hogy az ünnepi megnyitót a hajdani kulturális miniszter, a Pécssett élő, Széchenyi-díjas professor emeritus népzene kutató, *Andrásfalvy Bertalan* mondta. Szavai, gondolatai semmiben se voltak kevésbé értékesek, kevésbé szívig hatolóak, mint mostani miniszterutódja Operaház-beli sza-

vai, gondolatai. Figyeltem, elhangzik-e Andrásfalvy Bertalan szájából is az a bizonyos és. Némán ujjongtam, amikor értő magyarként, européerként forradalomról és szabadságharcról szólt. Mert véssük jól elménkbe, hogy kis népek számára, mint amik mi vagyunk, a forradalommal mindig együtt jár a szabadságharc, az idegen hódítótól megszabadulás történelmi szükségszerűsége. Magyarországon mindig kell az a bizonyos és: 56 forradalom és szabadságharc volt. És igencsak fájlalom, ha az ötvenhatról szólók hol az egyiket, hol a másikat le hagyják, ki tudja, miért, tudatlanságból-e, vagy szándékosan az egyiket vagy a másikat az és két oldaláról. A nagy gyarmattartó birodalmak más rugóra járnak, náluk ez a kettő sose jár együtt, nekik nincs ésük, de nekünk mindig van, volt és lesz, nemcsak azért, mert kis ország, kis nép vagyunk, hanem mert Európa „huzatos” földrajzi helyén fekszünk, afféle geopolitikai átjáróházként, koridórként létezünk.

Az ünnep mindig elgondolkodásra, számvetésre késztet, természetesen 56 is. Már csak annál az egyszerű ténynél fogva is, hogy ilyenkor kitűzzük a nemzetiszín lobogót. Vajon eszünkbe jut, mennyi vérbe és könnybe került nekünk, magyaroknak az az egyszerű dolog, hogy ma nincs a zászlónk közepén hamis, idegen címer, a gyarmattartó címere? Mert az 56-os lyukas zászlót kivívni bizony vérünkbe és könnyünkbe került, nem is kevésbe. Nemzeti kincsünk, Kosztolányi írja: „*Csak bot és zászló, / de nem bot és zászló, / hanem zászló.*” Ha már megszoktuk, és nem is figyelünk rá, akkor is zászló. Az és teszi zászlóvá.

Egy ünnepi beszéd fajsúlyát azon is le lehet mérni, hogy napok, hetek múltán mennyire emlékszünk az elhangzottakból, mennyi ragad meg belőle bennünk. Mondhatom, Andrásfalvy Bertalan beszéde valóban emlékezetes volt. Már megszólításában is személyességre, rokonlélekre vallott, testvéreimnek, honfitársaimnak nevezte az egybegyűlteket. 56-ot értékelve elmondta, az még máig sincs a helyén, számos akkori esemény, például a pártház és a Rádió ostroma történetében ma is félrevezető, megtévesztő magyarázat szerepel a köztudatban. Beszédét három gondolat köré építette. Az első gondolata „a szemét befogó, fülét betömő nyugati társadalommal szemben” a magyar 56 szabadságért és igazságért vívott harcának magas erkölcsiségéről, a magyar nép akkori erkölcsi tisztaságáról szólt. „Hol volt még egy ilyen tiszta forradalom – kérdezte –, ahol a népben nem a gyilkolás volt a vezérgondolat, hanem a jobbítás, ahol a magát megadó sebesült szovjet tankost nem megölték, hanem a lefogva a megölni akaró kezét, megölés helyett kórházba vitték, és a betört boltok kirkatátelve mögött becsületkassza működött?” Második gondolata a gyermekhősöket, a pesti sráccokat méltatta. A harmadikként pedig – bármilyen meglepő, nem is gondolunk rá a Himnusz éneklése közben – az 56-ot belengő jókedvet említette mint a népünknek

erkölcsi tartást adó ösztönzőerőt. Bizonyoságként Himnuszunknak azt a két sorát emelte ki, amelyben Kölcsey Isten áldását úgy kéri, hogy elsősorban „jókedvvel, bőséggel” áldja meg a magyart, és „vigesztendőt” hozzon reá.

A műsorban a magyar kóruskultúra három különböző rétegéből – a népi, az egyházi és a világi kultúrából – választott együttes lépett fel. Elsőként a solymári **Szokolay Bálint Nőikar** énekelt *Blazsek Andreea* vezényletével. Az 1983-ban a solymári gyerekkórusból és fiatal családoso kból alakult együttes alapító karnagya nevét felvéve új színt foltot szeretne vinni községe kulturális életébe. Pártfogójuk évtizedekig Szokolay Sándor Kossuth-díjas zeneszerző volt, aki több mind 30 művét ennek a kórusnak ajánlotta. A főként gregoriánt és magyar népdalfeldolgozásokat éneklő együttes elsőként Szokolay Sándor Nagy Gáspár emlékére írott Requiemiéből énekelt részleteket, utána Kocsár Miklós Négy Mária-énekét hallhattuk.

A második fellépő, a budapesti **Piarista Gimnázium Fiúkara** 1956-ban vette fel mai nevét. A kórus több évtizedes múltra tekint vissza, sok szerepléssel, sok sikerrel. Különös kötődés fűzi őket Kodály Zoltánhoz, aki három művét is nekik ajánlotta. Mostani műsorukban 56 emlékét, a szabadságot idéző négy Kodály-mű szerepelt: az 1956-ban írott A nándori toronyőr; a szintén 1956-ban írott Emléksorok Fáy Andrásnak; az 1948-ban a Marseillaise dallamára írott A szabadság himnusza és az 1937-es Fölszállott a páva. Az ő előadásukban hallhattuk még Lotti Vere *languores nostro* és Bartók Levél az otthoniakhoz című kórusművét is, *Melegh Béla* vezényletével.

Harmadikként a **Pécsi Kamarakórus** énekelt *Tillai Aurél* Kossuth-díjas karnagy vezényletével. Az 1958-ban alakult kórus is 1956 tiszteletére összeállított műsort adott elő. A 35 nemzetközi versenydíjjal rendelkező kórus Európa-szerte ismert, gyakran lép fel kül- és belföldön, egyaránt. Repertoárja átöleli szinte az egész kórusirodalmat. Fő célja a magyar klasszikusok (Kodály, Bartók, Bárdos) műveinek megismertetése, de előszeretettel éneklí a Kodály utáni nemzedékek kórusmuzsikáját is. Elsőként Dohnányi Graduálját, majd Kodály Petőfi versére írott A székelyekhez című művét, harmadikként pedig Tillai saját szerzeményét, a Kölcsey versére írott Zrínyi második énekét adta elő a kórus a szerző vezényletével. Érdekes, hogy ez utóbbi műben a Himnusz sorai is visszhangoznak, úgyhogy voltaképpen a Himnusz egyes részeinek Erkel utáni érdekes újraharmonizálását is élvezhettük, persze kellő tisztelettel reminesszenciaként a kórustól és karnagyától megszokott magas színvonalon.

És itt szóljunk még a műsorban szereplő három orgonaművészről is, a *Hock Bertalan*-ról, *Kopjár László*-ról és *Mózes Krisztin*-áról is, akik játékkal teljesebbé, emelkedettebbé varázsolták az estet. Az ünnepi hangverseny különleges élményt adó magánénekes a turai születésű, ismert *Maczkó Mária* volt, aki Mária-dalokat és istenes énekeket adott elő. Az Emerton- és magyar örökség díjas művésznő gazdag élettörténete ezer szállal kötődik a népi énekművészethez, a népzenei műhelyekhez, a népzenei együttesekhez. Egy korábbi vele készült interjúban következőképp nyilatkozott:

„Az élet mit sem ér ünnep nélkül, az ünnep száraz ének nélkül, az ének megfagy lélek nélkül. Az ünnep az élet virágoskertje, az ének a legszebb virág benne, s ez a legszebb virág a lélektől ragyog.”

Végző soron az 1956 tiszteletére és emlékére tartott Mátyás-templombeli idej ünnepi hangverseny nem Hamupipőke mellőzöttségétől, hanem ettől a lélekragyogástól marad emlékezetes mindannyiunk számára.

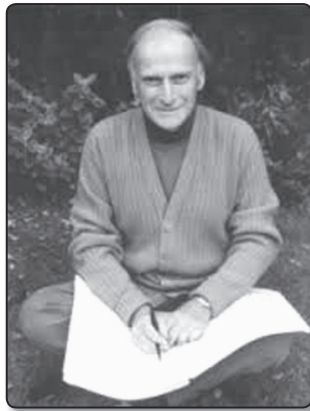
Kocsis Klára

A ZENE VILÁGNAPJA CSEPELEN - 2016.10.01.

Idén ünnepeltük Yehudi Menuhin születésének 100. évfordulóját.

Iskolánkban hagyományosan iskolai keretek között ünnepeljük a Zene világnapját, ám javaslatomra a Művészeti munkaközösség tagjaival úgy döntöttünk, közös ünneplésre hívjuk a kerület zeneszerető polgárait, kicsiket és nagyokat, profikat és amatőröket. Menuhin elképzelését vettük alapul, miszerint „*Arra szeretnék buzdítani minden várost, falut és országot, hogy rendezzenek sokféle zenei eseményt ezen a napon. Örülnék, ha nemcsak koncerteken, rádióműsorokban szólnának meg régi és főként mai művek, hanem spontán megnyilvánulásként utcákon és tereken is muzsikálnának énekesek, kórusok, jazz-zenészek és a komolyzene legjelentősebb előadói.*”

Yehudi Menuhin

Személyes ügyem volt, hogy belekezdjek a szervezésbe. Menuhint gyerekkorom óta ismerem, szeretem és tisztelem, példaképemnek tekintem. Úgy éreztem, élettörténete, életműve és az általa képviselt értékrend okán sokat adhat mindnyájunknak, ha megismerkedünk életművével és szellemében szervezünk közös zenei eseményeket a kerületben. Szerettem volna, ha minél többen ismerjük meg tehetségét és emberségét, azt a humanista megközelítést, mely sajátja volt.

Az esemény előtt kb. másfél évvel láttam, hogy a nagy nap szombatra esik. Ez nem könnyítette meg a szervezést, ám Tóth János a Budapest 21. Tankerület igazgatója, amikor értesült a tervről, felajánlotta, hogy dolgozzuk le ezen a napon október 31-ét.

A szervezés megkönnyítése érdekében létrehoztam egy honlapot, <http://zenevilagnapjacsepel.gportal.hu/>, ami hatékonyabbá tette a kapcsolattartást és információáramlást.

Eredeti elképzelésünk az volt, hogy minden jelentkező iskola, óvoda, és egyéb zeneszerető és művelő szervezet saját rendezvényeket, műsorokat, flash modokat szervez és rendez, amelyekről mindenki felvételeket készít és ezeket osztjuk meg a honlapon, hogy lássuk az összes eseményt, melyet a kerületben lebonyolítottunk.

Ezt hirdettük meg a Művészeti munkaközösséggel, és ezt képviselte Bartok Péter igazgató úr, aki iskolánk intézményvezetője és a kerületi Igazgatói munkaközösség vezetője az intézményvezetők felé 2016 tavaszán. A lelkesedés osztatlan volt, mindenki átérezte a terv jelentőségét és magáénak érezte a rendezvényt.

Közben a flash modok lebonyolításának lehetőségeit is körbejártuk, hiszen remek lehetőség a gyerekek számára, hogy megmutassák magukat és felhívják a figyelmet a zene jelentőségére. Ez a technika kifejezetten az élménypedagógia hatását nyújtja minden résztvevő számára.

Balogh Gábor, az Egressy Béni Zeneiskola igazgatója felaján-

lotta egy összkar megszervezését a kerületi iskolai kórusokból. Tóth Tamás karmester úr a Zeneiskola tanára és fúvószenekarának karmestere már májusban kiválasztotta Kodály Toborzóját, amit elkezdtek megtanulni a jelentkező kórusok: **Eötvös Iskola, Lajtha Iskola, Kék Iskola és Kazinczy Iskola kórusai.**

Én elkezdtem összeállítani a program nyitóműsorát és kerestem egy előadót, aki a rendezvény megnyitóján méltó módon megemlékezne Menuhinról. Az iskolákat, zeneiskolákat, néptáncgyűtteseket folyamatosan tájékoztattuk a szervezés aktuális kérdéseiről, a tennivalókról és igyekeztünk elérni mindenkit, akiről azt gondoltuk, szívesen lépne fel. Az előkészítésnek a tavaszi szakasz azért volt fontos része, mert mindnyájan tudtuk, a tanévkezdés után nagyon hamar eljön október 1-je, így nem hagyhatjuk a szervezés és felkészülés oroszlánrészét az amúgy is sok megoldandó feladatot adó tanévkezdési időszakra.

A honlap jól dokumentálja a szervezés és megvalósítás minden lépését. A tankerület igazgatója felajánlotta, hogy legyen a rendezvény központi helyszíne a Csepeli Szurkolói Aréna. Elkezdtünk ide szervezni műsorszámokat, amellett, hogy kitarítottunk a flash mobok mellett. Már majdnem teljesen összeállt a műsor, amikor úgy tűnt, hideg lesz és esni fog az eső a nagy napon, így sürgősen át kellett szervezni a programot. A Fasang Árpád Zeneiskola igazgatója, Dr. Szentkirályi Aladár felajánlotta, hogy befogadja a műsorszámok egy részét, ám náluk meglehetősen kicsi tér áll rendelkezésre a fellépések lebonyolítására. Így iskolámra, a **Kazinczy Ferenc Értékközvetítő és Képességfejlesztő Általános Iskolára** maradt a rendezés feladata.

Ez az első pillanatban ijesztő volt, ám olyan sokan ajánlották fel segítségüket, hogy el kellett hinnünk, biztosan sikerre van ítélve a rendezvény.

Továbbra is mindenkit biztattunk, rendezzenek flash mobot a kerület különböző pontjain, mellette szerveztük az összkar és a fúvószenekar próbáját, a különböző fellépők próbalehetőségeit a mi iskolánkban. Igyekeztünk megszervezni, hogy mindenki otthonosan érezze magát nálunk, legyen öltözője és megfelelő ellátása.

Tóth János tankerület igazgató úr a Meggy Kert-TÉSZ Gyümölcstermelői Értékesítő Szövetkezettel vette fel a kapcsolatot, hogy minden fellépő számára gyümölcsöt tudjunk adni. A Szövetkezet fel is ajánlott 1000 db almát és 1000 db körtét, ami nagy sikert aratott a szereplők körében. Ezúton is köszönet érte!

A nagy nap előestéjén mutatkozott be nagyszerű koncerten a **Csepeli Szimfonikus Zenekar** a Stefánia Palotában, ami megadta az ünnep alaphangulát.

A Zene világnapi rendezvény központi megnyi-

tójjára került először sor. A műsort igyekeztem Menuhin szellemében összeállítani. Fontos volt, hogy érthetővé váljon csodás tehetsége a zeneművészet területén és mély embersége, mely meghatározta egész életét és karrierjét, multikulturális szemléletét és pedagógiai programjának alaphangját és tartalmát is.

Az előadás az Eötvös Iskola 5 tanulójának saját szerzeményű dalával indult, melyet a Zene világnapja alkalmából írtak együtt. Ezután a Kazinczy Iskola nyolcadik osztályos tanulói emlékeztek meg Menuhinról, megemlítve művészi karrierjét, megidézve alakját és játékát. Szó esett arról, miért tartotta fontosnak a Zene világnapjának megünneplését, majd bemutató következett a MUS-E program lényegéről. Ebben az iskola Néptánc szakkörös tanulói segítettek, akik *Koplyai Márta* néptánc tanár segítségével mutatták be, hogyan lesz a hangokból zene, melyet tánc és népi játék kísér. A blokk végét a Szombat este nem jó citerázni kezdetű népdal közös eléneklése zárta.

A MUS-E program a művészeti ágak ötvözésének embert és kapcsolatokat formáló erejéről szól. *Málik Irén* csepeli Ferenczy Noémi-díjas textilművész a jeles alkalomra kiállítást rendezett iskolánk aulájában, melyet a néptáncosok blokkja után *Bartok Péter*, a Kazinczy Iskola igazgatója nyitott meg. Beszédében kiemelte, hogy a művésznő azáltal, hogy kiállította munkáit az iskolában, hozzájárult a gyerekek környezetének, világának alakításához. Elérhetővé vált az iskola közössége számára és ezzel lehetőséget ad minőségi találkozásra az iskola polgáraival, mellyel alakítja a világhoz való viszonyukat, nevel.

A megnyitót rövid házi koncert zárta, melyen fellépett *Petik Balázs* és *Mészáros Jázon*, az Egressy Béni Zeneiskola klarinét tanzakának növendékei. *Racsek Tibor* és tanára, *Radeczky Tamás* tanár úr kürtön és tubán játszottak (szintén Egressy Zeneiskola), majd a Kazinczy Iskola tantestületi kórusa adott elő egy LGT számot, ezzel is színesítve a műsoron szereplő számok műfaját.

Rövid szünet után, ami lehetőséget adott a Kazinczy Iskola tanulóinak egy kis pihenésre, illetve saját közösségeikben szervezett flash mobok helyszíneire elindulni, a program *Sas Gabriella*, a Fasang Árpád Zeneiskola zongoratanárnőjének Menuhinról szóló előadásával folytatódott. Ezt követően a Fasang Zeneiskola növendékei adtak színes koncertet.

Menuhin Kodály nyomán nagy hangsúlyt fektetett a népzene, népi kultúra, illetve néptánc előtérbe helyezésére, művelésére. A **Tamariska Táncműhely** gyermekcsoportjai adtak csodálatos műsort, majd invitálták táncolni a nézőket. Műsorszámuk összétáncolással remek hangulatban zárult.

A néptánc után a **Kazinczy Iskola kórusa** lépett fel. Nagyon büszke vagyok arra, hogy emelt szintű testnevelés tagozatos iskolánk énekkara csodás hangon és minőségben szólalt meg. *Zajácz Zsuzsanna*, fiatal énektanárnőnk nagy szeretettel és lelkesedéssel tanította be a kórusműveket az igazán motivált gyerekeknek.

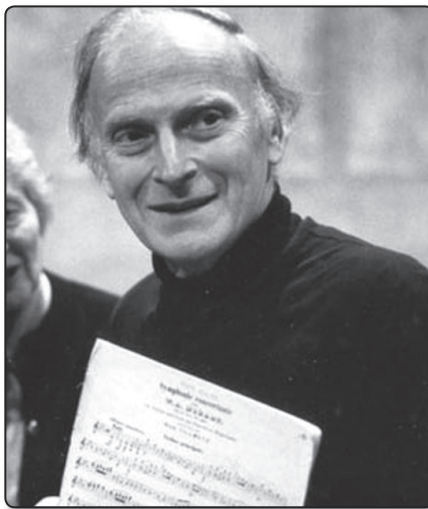
A műsorban helyt kaptak a Lajtha Iskola díjnyertes operafilmmjei. A 3 alkotás egyikét a megnyitó keretében, a másik kettőt az összkar előtt és után tűztük műsorra.

A csepeli összkar (Lajtha László Általános Iskola – Hollós Ágnes, Dajka Gyula, Eötvös József Általános Iskola – Ormosi Katalin, Kék Iskola – Juhász Istvánné, Kazinczy Ferenc ÉKP Általános Iskola

– *Zajácz Zsuzsanna* vezetésével) és az **Egressy Béni Zeneiskola Fúvószenekara** *Tóth Tamás* karmester úr vezényletével emlékezetes műsort adott.

A délutáni blokkot a **Gázsa Zenekar**, mint a Csepp-Csepel, Kis-Csepel Néptáncegyüttesek előzenekara nyitotta meg. Remek műsort adtak, amit a két táncegyüttes tehetséges fiataljai koronáztak meg fellépésükkel. Programjukat tánc ház zárta, ami ismét lehetőséget adott remek hangulatban együtt lenni a tánc segítségével.

A **Csepel Hangja Kórus** a Széchenyi Iskola fiatal, tehetséges énektanárának, *Fabók Áginek* a szárnyai alól bujt ki. Musical részleteket és könnyűzenei dalokat adtak elő nagy sikerrel. Őket követte a kórust is kísérő **Little Big Band rockzenekar**. A banda tagjai 13-18 éves fiatalok, akik magas szinten művelik a műfajt. Kuriózumnak számítanak, hiszen ebben az életkorban nincs önállóan működő rockzenekar Magyarországon.

Yehudi Menuhin

Műsorukkal ért véget az egésznapos rendezvény, mely mindnyájunkat megmozgatott. Már két hét eltelt az esemény óta és még mindig érkeznek képek, videók, valamint levelek arról, milyen nagy élményt jelentett mindenki számára a többiek műsorát végignézni.

Minden műsorszám után a fellépőknek emléklappal köszöntük meg a szereplést, valamint segítőknek köszönő oklevéllel a segítségért. A flash modok felvételeinek beküldőit szintén emléklappal ismertük el.

A dekorációt a Kazinczy Iskola Művészeti munkaközösségének vizuális kultúra tanárai készítették. (A Menuhin képet a rendezvény után bekereteztettük és most irodám falát díszíti nagy boldogságomra!)

Levezetésképpen október 3-án adott nagyszerű koncertet az Egressy Béni Zeneiskola tanári kara iskolájuk koncerttermében.

Nagyszerű volt a találkozás a kerület tehetséges gyerekeivel és tanáraival. Nagy hatást gyakorolt mindnyájunkra. Kapcsolatok születtek és mélyültek el a közös zenélések és egymás produkcióinak megismerése és elismerése mentén.

Remélem, lesz lehetőségünk a későbbiekben is hasonló rendezvények közös szervezésére, lebonyolítására.

Hegedűsné Fábrián Ágnes

Kazinczy Ferenc Értékközvetítő és

Képességfejlesztő Általános Iskola

POLGÁRI DALOS MOZGALOM MAGYARORSZÁGON A 19. SZÁZADBAN

Dalárünnepélyek

Az országos Dalárünnepély megrendezését Halász József, a szekszárdi dalegyesület vezetője vetette fel 1863-ban, a Zenészeti Lapok hasábjain. Lelkes és hazafias felhívást intézett az ország valamennyi dalegyletéhez és dalárdájához, hogy vegyenek részt a Sopronban megrendezendő első magyar Dalárünnepélyen. Kezdeményezése azonban nem talált túl nagy visszhangra. Az 1863-ban megrendezett soproni Dalárünnepélyen csak kevés magyar kórus vett részt, az együttesek főként a szomszédos Ausztriából érkeztek. Az első magyar kórustalálkozó még váratott magára.

Az első Dalárünnepélyt a Pécsi Dalegylet rendezte 1864-ben. A felhívás az ország valamennyi dalárdájához és dalegyletéhez szólt, meghívva őket zászlójuk ünnepélyes felszentelésére. A Wachauer Károly által vezetett Pécsi Dalegylet addigra már komoly múlttal rendelkezett. 1863-ban nagy sikerrel szerepeltek Eszéken az ottani dalegylet zászlójának felszentelésén, s talán ez adta az ötletet, hogy az ő zászlójuk felszentelésének ünnepére meghívják az ország összes dalegyletét.

A pécsi dalárda zászlószentelése

Zászlószentelés Pécs 1864

A pécsi találkozóra az ország valamennyi részéből érkeztek kórusok. Az ünnepségen tizenhét együttes vett részt, ám közülük csak ötven versenyeztek (néhány dalárda küldöttséggel képviseltette magát). A zsűri tisztségét a közönség látta el és szavazatával a Pécsi, illetve az Aradi Dalárdát kiáltotta ki győztesnek.

Az első dalos-találkozó fényes keretek között zajlott. 1864. augusztus 14-én este a Széchenyi téren mutatkozott be a Pécsi Dalárda, ezt követően szerenádokat adott a zászlóanya, Majláth Györgyné Prandau Stefánia bárónő tiszteletére. Másnap reggel, augusztus 15-én vadászok zenekara járta be a várost ébresztőt fújva, majd a kórusok a közös próba után Volkmann Róbert D-dúr miséjét adták elő a pécsi Székesegyházban. Az együttesek később a Széchenyi térre vonultak, ahol a zászlószentelés ünnepségét tartották. Délben a Nemzeti Kaszi-

nóban volt a díszbéd, délután pedig mindannyian kivonultak a Tettyére. Ezzel kezdetét vette az ünnepi díszhangverseny.

A felállított pódium sajnos nem bírta el az énekesek súlyát és az a hangverseny közben leszakadt. Az ijedségen kívül azonban semmi nagyobb baj nem történt. Este fényes tűzijáték örvendeztette meg a közönséget, később pedig a kaszinóban folytatták a mulatozást.

Másnap délelőtt megbeszélést tartottak, melynek célja az volt, hogy határozatot hozzanak az évenkénti Országos Dalárünnepély megtartásáról. Parázs viták között zajlott a megbeszélés, de végül megegyeztek abban, hogy a következő dalárünnepélyt Budán rendezik.

A második országos Dalárünnepély megrendezésére (1865) végül Pesten került sor. A felhívásra, amely a Zenészeti Lapokban jelent meg, új egyesületek sokasága alakult vidéken és a fővárosban egyaránt. A szervezők a Dalárünnepélyt összekötötték a Pest-budai Hangászegyleti Zenede (később Nemzeti Zenede) ünnepi hangversenyével, melyet fennállásuk 25. évfordulójára rendeztek.

Az ünnepségeket előkészítő bizottság elhatározta, hogy a jubileumi hangversenyen Liszt Ferenc új művét, a készülő Szent Erzsébet legendát mutatják be. Ennek vezényletére magát Liszt Ferencet kérték fel, aki örömmel vállalta a felkérést. Báró Prónay Gábornak címzett válaszeve a Zenészeti Lapokban jelent meg magyar és francia nyelven. „Ama megtiszteltetés, melyben 1864. december 19-ről kelt levelében foglalt meghívása folytán részesültem, a legőszintébb hála kötelez. Ha valaha e zenekölteményem kedvező fogadtatásban részesülne Magyarországon: felette boldognak érezném magamat.” (Zenészeti Lapok)

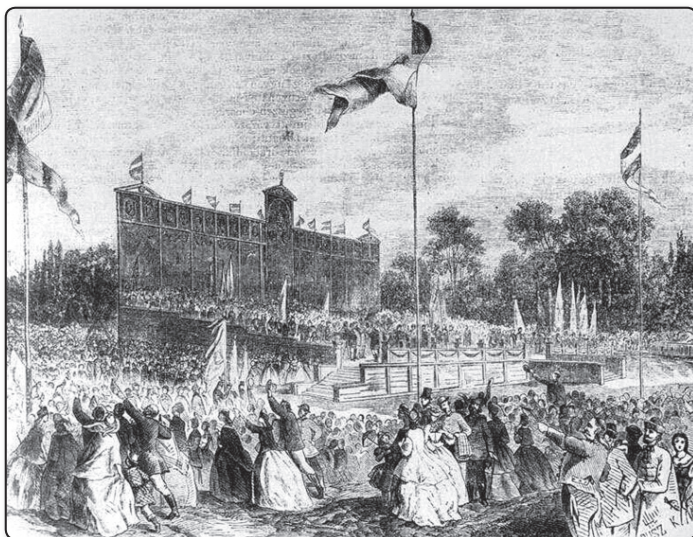
A pesti Dalárünnepélyre 43 dalárda jelentkezett. A zsúfolt program közös próbákat, hangversenyeket, vezetőségi megbeszéléseket tartalmazott. Augusztus 15-én bemutatták Liszt Szent Erzsébet oratóriumát, 17-én díszhangversenyt, 20-án pedig közös éneklést rendeztek a Városligetben. Augusztus 21-ére közgyűlést szerveztek, melynek célja a következő találkozó előkészítése volt. A bizottság a közös éneklésre Erkel Himnuszát, Liszt Harci dalát, Mosonyi Ébresztőjét és Mendelssohn A művészekhez című férfikari műveit választotta.

Liszt oratóriumát közel 500 énekesből és zenészből álló együttes adta elő. Az augusztus 15-i Pesti Vigadóban megrendezett nagyszabású hangversenyéről Ábrányi számolt be a Zenészeti Lapokban. Kétoldalas cikkében hosszasan méltatta az előadást és Liszt Ferencet. „Nagyszerű diadalt

ült a zeneművészet Liszt Ferenc legújabb művében, mely arra van hivatva, hogy mindent meghódító láng hatalmával bevilágítsa az egész világ művészeti egét... E rendkívüli mű első előadása hazánkban történvén meg: a nagy zeneköltő ebbeli hon szerelme mindnyájunkat örök hálára kötelez s az általa aratott dicsőségre, méltán lehetünk büszkék.” (Zenészet Lapok)

Az augusztus 17-én tartott ünnepi díszhangverseny hatalmas siker volt. A Vigadóbeli hangversenyen Liszt vezényelt, ahol többek között Volkmann Ünnepi nyitánya, Händel Messiásának Alleluia részlete, a Rákóczi induló és a Dante szimfónia hangzott el.

A dalegyletek augusztus 20-án mutatkoztak be a Városligetben. Többségük 18-án érkezett Pestre, díszes lobogókkal és festői magyar öltözetekben. 19-én Erkel vezényletével közös próbát tartottak s a jól felkészült kórusok kivívták Liszt elismerését, aki ezen a próbán is megjelent. Az előadás napján a kórusok a Vigadóban gyülekeztek és onnan vonultak át a helyszínre. Az úton hatalmas tömeg kísérte a menetet, taracklövések jelezték az indulást és katonai zenekar kísérte a kórusokat.

Pest, Városliget 1865

Pest, Városliget 1865

A hangversenyen hatalmas tömeg volt. A dobogót azonban túl alacsonyra építették, így a fellépőket csak kevesen láthatták. Sajnos a szabadtéri akusztika is megzavarta az előadókat, ennek ellenére a közös számok jól sikerültek. A közönség lelkesen ünnepelte a kórusokat és a karnagyukat, Erkel Ferencet.

Másnap, augusztus 21-én a dalegyletek képviselői közgyűlést tartottak és a bizottság a következő évi dalárünnep helyszínéül (1866) „az aradi dalárda elnöke Vajna Miklós lelkes és vendégszerető meghívására, egyhangu lelkesedéssel Arad városát tűzte ki”. (id. Ábrányi Kornél: Az Országos Magyar Daláregyesület negyedszázados története)

Az aradi találkozó az 1866-os év zaklatott politikai helyzete miatt (osztrák-poros háború, illetve országos kolerajárvány) elmaradt. A harmadik országos találkozóra csak 1867 augusztusában kerülhetett sor, melynek megtartása a koronázási ünnepségek miatt került veszélybe. A Kiegyezés befejezéseként 1867. június 8-án Ferenc Józsefet ünnepélyes keretek között királlyá koronázták Pesten és ez alkalmából az Egyetemi Dalárda felhívást intézett az ország valamennyi kórusához, hogy képviseltesék magukat akár testületileg, akár egyénileg is az ünnepségen. A koronázási ünnepségek teljesen elvonták a figyelmet az aradi találkóról és május elejére csak néhány kórus jelezte részvételét. Ábrányi mindent elkövetett, hogy az aradi találkórót megtartsák. A Zenészet Lapokban több hasábon keresztül értelt az aradi találkóró mellett, hiszen ezen a találkórón akarták az Országos Magyar Daláregyesület alapszabályait megtárgyalni. Végül az aradi Dalárünnepélyre 43 kórus jelentkezett. A találkóró bár sikeresnek volt mondható, színvonalában nem érte el az 1865-ös fővárosi ünnepségeket.

A kórusok 1867. augusztus 9-én érkeztek Aradra. A vonatnál már várta őket az Aradi Dalárda és a rövid üdvözlőbeszéd után a kórusok kibontott zászlókkal vonultak végig a városon. Másnap Kunert Ede vezetésével tartották a közös művek próbáját. A katonai lovarda, amely a próba helyszínéül szolgált elég tágasnak bizonyult a közel 600 énekesnek. A közös művek (Egressy Szózat, Mosonyi Daláréneke, Reitz Ónémet csatadal) próbája jól sikerült. Délután az egyletek képviselői megbeszélést tartottak, amelynek témája az Országos Daláregyesület létrehozása, illetve a következő találkóró megszervezése volt.

Augusztus 11-én szentmisével kezdődött a Dalárünnepély. Ezt követően az egyletek díszes külsőségek között a templomtérre vonultak, ahol megkezdődött az Aradi Dalegylet zászlójának szentelése. Az ünnepi beszédek elhangzása után a kórusok a ligetbe mentek ebédelni, s bár a bankett kissé kínosra sikerült (a város előkelőségei közül sokan nem vettek részt díszebéden), mégis sok köszöntő hangzott el. A hangverseny délután 6 órára volt kitűzve. Sajnos az eső elmosta az aznapi programot, ezért csak másnap kerülhetett sor a dalegyletek bemutatkozására.

Zászlószentelés Arad 1867

Zászlószentelés Arad 1867

Augusztus 12-én, a közös művek előadása után kezdődött el a

verseny. A szereplések sorrendjét húzással döntötték el, így a Budai Dalegylet énekelt elsőnek, a gyulai kórus pedig utolsónak. A 24 tagú zsűri között kevés volt a zenész, ezért a részrehajló ítéletek komoly feszültségeket okoztak. A Budai Dalárda nehezebb műveket énekelt, mint a szentesi, mégsem ők nyerték az első díjat. A karnagyok hamar belátták, hogy a versenyeket egészen más alapokra kell helyezni. A sértődések és elégedetlenségek ellenére Ábrányi sikeresnek ítélte a találkozót.

Az 1867-es találkozó legjelentősebb eredménye az Országos Magyar Daláregyesület az OMDE megalakulása és az alapszabályok megtárgyalása volt. Az egyesület létrehozását id. Ábrányi Kornél indítványozta, aki a megalakulástól, 1867-től egészen 1889-ig látta el az egyesület vezértitkári teendőit. Már a pécsi találkozó alkalmával (1864) felvetődött egy országos egyesület létrehozása, amely összefogja, irányítja, szervezi és rendezi a közös találkozókat, de a tervet akkor elvetették.

A kidolgozott alapszabályokat a Zenészeti Lapok közölte az aradi találkozó előtt, így az egyletek felkészülten vehettek részt a közgyűlésen. Komoly viták, nézeteltérések, heves szópárbajok jellemezték az OMDE, az Országos Magyar Daláregyesület megalakulását. Többen a központi irányítástól félték, ezért ellenezték az országos egyesület létrejöttét, mások korainak ítélték annak megalakulását. A közgyűlés végül kevés módosítással elfogadta a benyújtott tervezetet és a jelenlévő 43 dalegylet közül 16 kórus jelentkezésével megalakult az Országos Magyar Daláregyesület. Az eredeti elképzeléssel szemben azonban nem szövetség, hanem egyesület alakult.

Az alapszabály részletesen foglalkozott az egyesület céljával, a tagság és a tisztségviselők kötelezettségeivel, meghatározta a közgyűlés és a központi igazgatói választmány teendőit, leírta az OMDE gazdasági működését. A cél egyértelmű volt: a magyar kultúra, a magyar nyelv ápolása, a magyar zene és művészet terjesztése. Ennek érdekében

elhatározták, hogy két évente országos találkozókat tartanak és a hangversenyek, díszelőadások után közgyűléseken vitatják meg az aktuális problémákat. Elnöknek Madarassy Pált, titkárnak id. Ábrányi Kornélt, pénztárosnak pedig Engeszer Mátyást választották. Az alapszabály az évek folyamán többször módosult, alapszellemében azonban nem tért el az 1867-ben megfogalmazottaktól.

Az aradi dalszarnok 1867

(Forrás: id. Ábrányi Kornél: Az Országos Magyar Daláregyesület negyedszázados története, id. Ábrányi Kornél: Életem és emlékeim)

Fazekas Ágnes

100. SZÜLETÉS NAP

A Józsefvárosi Zeneiskola első igazgatója, **dr. Soltész Elekné** 100. születésnapja tiszteletére 2016. október 7-én ünnepséget tartott. Az ünnepség három részből állt: a népes közönség először színvonalas hangversenyt hallott, második részként jubileumi évkönyvből és vetített képekkel idézték az első igazgatót, majd levonult a pincébe az egész jelenlévő társaság, hogy az iskola szolfézs termét Erzsikéről nevezzék el.

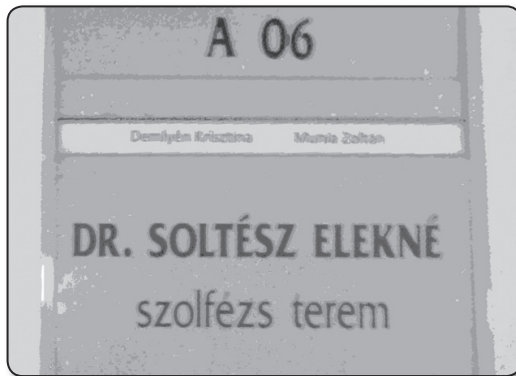
Először a zeneiskola szolfézs csoportjai nevében egy 20 fős kiskórus vonult be. A jelenlévőket, a második igazgatót, *Szatmári Lászlónét* és az ünnepelt lányát *Soltész Annát Katonáné Malmos Edit* igazgató köszöntötte, majd ő kísérte a kiskórus előadásában elhangzott népdalcsokrot, amit *Mércsei Piroska* tanárnő vezényelt. Utána tehetséges zeneiskolásokat hallottunk, *Székely Anna Lilla* (hegedű), *Gyulai Csongor* (klarinét), *Kiss Zoltán* (hegedű), valamint *Bajkov Aurél* (hegedű) játéka nyugtázta le a közönséget. Közben fellépett *Vámos Péter* klarinétművész, aki szóban is emlékezett *dr. Soltész Eleknére*. A zeneiskolásokat *Bokor Ildikó* kísérte zongorán, a

vendég *Vámos Pétert Hegedűs Gönczy Katalin*.

Mielőtt elkezdődött a vetítés, a műsorvezető *Balázsné Szatmári Éva* igazgatóhelyettes felolvasta édesanyja, *Szatmári Lászlóné* emlékezését. A régi állóképek után néhány perccel egy dr. *Soltész Eleknéről* készült filmből láttunk. Ezt az idézetet *Soltész Anna* szavai zárták le.

Majd az összes jelenlévők a szolfézs teremhez mentek, és a friss névfeliratú terem előtt elénekelték az „A csitári hegyek alatt” kezdetű népdalt.

A méltó ünnepség a megjelentek kellemes együttlétével ért véget.

A Józsefvárosi Zeneiskola solfézs termének felirata

Dr. Soltész Elekné

Mindannyian, akik személyesen ismertük, szeretettel emlékeztünk Erzsikére. Köszönet az igazgatóságnak és a szereplőknek a tartalmas ünnepséget!

Kovács Mária

SZERZŐI EST

A Bárdos Lajos Társaság október 14-i szerzői estjével a társelnök **Daróci Bárdos Tamás** előtt tisztelgett 85. születésnapja alkalmából.

A zeneszerző életrajzát a műsorvezető, *dr. Márkusné Natter-Nád Klára* ismertette, majd *dr. Mindszenty Zsuzsánna*, a KÓTA elnöke mondta el személyes hangú köszöntőjét és adta át a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége oklevelét.

A hangversenyen 3 kórus lépett föl. Először az **Aula Kamarakórus** (*Halász Károly*) műsorában hallottuk a „Madáretető”, az „Ucca, ucca” és az „Üszküdará” c. kórusműveket.

Ezután a Weiner Leó Zeneművészeti Szakközépiskolában volt tanítvány, *Molnár Tímea* (ének) előadásában hallottunk Petőfi-dalokat *Nagy Márta* tanárnő zongorakíséréssel.

A második együttes, a **Budapesti Ifjúsági Kórus** (*Gerenday Ágnes*) a „Mikóházi nagyharang” és az „Ünnepi kánon” c. műveket adta elő.

Hangszeres darab következett: a Nagy Márta kérésére komponált „Csángó maszkos tánc” c. darab csendült fel *Kovács Kinga* (fuvola) és *Nagy Márta* (zongora) előadásában.

Végül a **Vox Caelestis Kórus** (*Szebellédi Valéria*) műsora zárta a hangversenyt, ekkor hallottuk a „Muzsikus dal”, a „Zöld erdő harmatát”, „A pünkösdi rózsá” c. műveket és befejezőül a „Járd ki lábam” 2. és 3. tételét.

Befejezésül *dr. Márkusné Natter-Nád Klára* és *dr. Mindszenty Zsuzsánna* virágcsokorral üdvözölte *Bárdos Tamásné Molnár Katalint*, aki az ünnepelt zeneszerzőt képviselte.

Nagyszerűen felépített koncertet hallottunk: a három kórus szereplésén belül szimmetrikusan volt elosztva az énekes és a fuvolás műsorszám. A szereplők kitettek magukért: mind a kórusok, mind a Weiner Leó Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskola képviselői előadásukkal bizonyították, hogy szeretik Daróci Bárdos Tamás zeneszerzőt és műveit.

A zsúfolásig megtelt hangversenyteremben tartott színvonalas koncert méltó köszöntése volt a távollévő 85 éves zeneszerzőnek.

Daróci Bárdos Tamás

Megjelent a *Parlando* 2016/5. számában

Kovács Mária

AKIKET AZ ERDÉLYI DALOSOK IS KÖSZÖNTENEK

Örömmel olvastam a ZeneSzó XXVI. évfolyamának 5. számában Márkusné Natter-Nád Klára tollából a Bárdos Lajos Zenei Hetek négy évtizedes tevékenységéről szóló szép méltatást. Ehhez szeretnék csatlakozni, és mint erdélyi kórusvezető elmondani, milyen sokat köszönhetek, köszönhetünk annak, hogy a változások után, nagyon hamar, a kilencvenes évek elején Kodály – Bárdos szellemében összehozott a sors *Kempelen Tündével* és *Miskolczi Ottóval*, e két rendkívül értékes, szervező és meggyőző erővel rendelkező művész emberrel. Forrongott világunk, mert hosszú évek szigorúan cenzúrázott kórusélete után most mindent énekelhettünk. Nagy lelkesedéssel munkához láttunk, szervezkedtünk. Nagy létszámú amatőr együttesek születtek, dalosszövetséget, egyesületeket alakítottunk, kórustalálkozókat szerveztünk. Elsőnek a Bárdos Lajos Zenei Hetek Alapítvány jött el hozzánk és nyújtott nagyon értékes segítséget. 91-ben, a Zenei Hetek keretében, a székelyudvarhelyi Bárdos Lajos – Palló Imre Kórusfesztiválon már magyarországi kórusok is szerepeltek.

Még ugyanabban az évben, amikor a marosvásárhelyi **Nagy István Ifjúsági Kórust** létrehoztam, jött el hozzánk Miskolczi Ottó és meggyőzött, hogy segítségükkel Marosvásárhelyen is szervezzünk Bárdos fesztivált. Így már a következő év tavaszán a Bárdos L. – Nagy István Kórusfesztiválunkon neves anyaországi együttesektől tanulhattunk. Ez a fesztivál 21 évet élt meg, (a székelyudvarhelyi még ma

is él). Ezeken a rendezvényeken az erdélyiek mellett vendégül láttuk együttesével többek között *Kempelen Tündét*, *id Sapszon Ferencet*, *ifj. Sapszon Ferencet*, (ő egy alkalommal előadásokat is tartott karnagyainknak), *Nógrádi Lászlót*, *Berkési Sándort*, *Ugrin Gábort*, *dr. Szabó Szabolcsot*, *Erdős Ákost*, hogy csak a legismertebbeket említssem. Barátságok születtek, évekig tartó kulturális együttműködés anyaországi és erdélyi városok, falvak dalosai között. Együttesemmel már 93-ban énekelhettünk a Duna Palotában, majd 94-ben részt vehettünk egy emlékezetes turnén, amikor Esztergomtól Celldömölkig több városban énekelhettünk és záró koncertként a budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémia koncerttermében. Több erdélyi kórus tudna mesélni meghatározó élményeiről az alapítvánnyal kapcsolatban.

A magam és nagyon sok marosvásárhelyi, erdélyi dalos nevében köszönöm meg ezúton is Tündének és Ottónak a negyedszázados ránk figyelést, a sok fáradságot, törődést, mely nemzeti zenei életünket szebbé, reményteljesebbé tette. Jó egészséget, erőt kívánok további munkájukhoz!

Kovács András
Marosvásárhelyi ny. zenetanár- karnagy

SZÁZAK AJKÁRÓL ZENGETT A DICSÉRET A KÁRPÁTALJAI REFORMÁTUS ÉNEKKAROK XV. TALÁLKOZÓJÁN

A Kárpátaljai Református Egyház (KRE) berkein belül immáron tizenötödik alkalommal rendezték meg a gyülekezeti énekkarok találkozóját. A nagyszabású alkalomnak ezúttal is ungvári gyülekezet volt a házigazdája, akik most is nagyszerű vendéglátóknak bizonyultak.

A megyeszékhely református templomában idén 23 énekkar találkozott. Jöttek Ungvártól Ráton, Eszenyén, Szalókán, Nagy- és Kisdobronyon, Tiszaágteleken, Tiszaújfalun, Beregsomon, Munkácson, Zápszonyon, Szernyén, Barkaszon, Rafajnaújfalun, Verbőcön át egészen Tivadarig az énekkarok, hogy együtt dicsérjék az Urat. A vendégeket az ungvári református énekkar énekszolgálat fogadta, majd Zán Fábrián Sándor igehirdetésével hivatalosan is kezdetét vette a nagyszerű alkalom. A KRE püspöke a 86. zsoltár 4. verse alapján fogalmazta meg, hogy ebben a nehéz időszakban éppen arra van szüksége a kárpátaljai magyar népnek, hogy Isten megörvendeztesse a lelkeket. Mert a lélekben örvendező ember tud segíteni a másikon, látja azt is, amit a világ nem is akar neki megmutatni, a bajon, a gondon, a nehézségeken túl látja az ajándékokat, Isten hatalmát, megtartó erejét és szeretetét is. Az lehet

örvendező lélek, mondta, aki maga is az Úrhoz kíván emelkedni. Az örvendező ember pedig élni tudó és akaró ember. Épp erre van szüksége közösségünknek, hogy akarjon és tudjon élni, és jól élni azokkal a lehetőségekkel, amiket Isten ad neki.

Öröm volt hallgatni az Isten dicsőítésére összesereglett énekkarokat, amelyek ajkáról szívből, örömmel szólt a dicsőítés. És ami igazán megörvendezteti a lelkeket: gyerekek és felnőttek, nagymamák és unokák, szülők és gyermekek együtt tudtak énekelni. Öröm volt felfedezni az éneklők között a lelkészeket, a lelkészfeleségeket, akik a közösségépítésben ezzel is példát mutatnak. S hogy itt mindenki szívből énekel, azt bizonyította az is, hogy a közös éneklésre összeállt nagy énekkar Kovács Erika vezényletével próba nélkül, szinte hibátlanul énekelte kánonban.

Az ének, a zene is Isten dicsőségét kell, hogy szolgálja – fogalmazott lapunknak nyilatkozva Héder János, az ungvári gyülekezet lelkésze, a KRE főjegyzője. – Én hiszem, hogy ez az alkalom közösségerősítő is, mert a kórusok, kórustagok egymás hite által is épülnek, egymást is erősítik. Ez egy csodálatos szolgálati lehetőség, s egyben küldetés is. Az embernek a Teremtőjéhez való viszonyát is kifejezi. Annak az embernek a szívében, aki tud énekelni, ott van a hála is, és az ének által másokat is Istenhez tud vezetni.

Marton Erzsébet

Kárpátaljai református énekkarok XV. találkozója

Fotó: Szimkovic Tibor

- FELHÍVÁS -

ZENÉS VASÁRNAP DÉLELŐTTÖK BUDAPEST MÚZEUMAIBAN

2016. október 1. – 2017. június 30. között

Szeretettel várjuk kórusaink, népzenei együtteseink írásbeli jelentkezését három időpont megjelölésével.

Vasárnap délelőtti hangversenyeket az alábbi múzeumokban tartunk:

- Magyar Nemzeti Galéria - Budapesti Történeti Múzeum -

További információ: KÓTA Titkársága 1537. Budapest, Pf.: 406. Telefon: 225-3713 E-mail: kota@kota.hu

ÁDÁM JENŐ, A NÉPTANÍTÓ

120 éve született a „magyar módszer” kidolgozója

„Ha visszaemlékszem a nyolc évtizedet meghaladó időre, amit éltem, azt egyetlen egyenes vonallal tudnám összekötni a mai napig... Az a vonal elég feszes, nem is engedett soha. És meg lehet pendíteni, és zeng, mint egy húr. Ez a vonal a pedagógia, a tanítás. Tanítónak születtem, és tanító maradtam mind a mai napig.”

Ezekkel a szavakkal foglalta össze élete lényegét 1978-ben Ádám Jenő. Születésének kerek évfordulóján méltó emlékeznünk rá, annál is inkább, mivel sem életében, sem halála után nem kapta meg a neki kijáró elismertséget.

Ki is volt Ő? Szokolay Sándor tette fel a kérdést: „Hol vannak ma a Láng-Lelkű emberek? ... Nyomuk veszett! Ádám Jenő minden minőségében mozgósító, lelkesítő, sodró lendületű, ellenállhatatlan apostola volt Nemzetünknek! Kar-nagyként, zeneakadémiai tanárként, zeneszerzőként, tankönyvíróként, elragadó előadóként, a magyar népdal éneklésének Újraélesztőjeként, - a Zene Titkainak nagy Feltárójaként, - mindig és mindenkor ránk szórta aranyát, s erre az elárvult magyar népre! A zenét szavai nem csak felidéztek, de hatalmas képzetkeltő erővel J E L E N Í T E T T É K is... Fület - nyitó, szemet - nyitó, szívet - nyitó nevelőnk volt.”

Ádám Jenő

Majd mindenki Kodály-módszernek nevezi azt a speciálisan magyar iskolai énektanítási szisztémát, amelynek csodájára jár a világ. Kodály szülővárosában, Kecskeméten évtizedek óta folytatja messze sugárzó misszióját a róla elnevezett Zenepedagógiai intézet, amelynek a világ minden részéből érkezett zenepedagógusai hazatérve továbbadják az énekes formában, a saját népzenejük és a relatív szolmizáció felhasználásával felépített módszert. Ennek részletes kidolgozása a Mester inspirációja nyomán Ádám Jenő nevéhez fűződik. Kodály maga is tiltakozott az elnevezés ellen, ötlete a „Hungarian system” volt.

Szinte regénybe illő életrajzának epizódjai különleges hitről, lelkierről tanúskodnak. 1896-ban született Szigetszentmiklóson. A boldog gyermekkor és a kisiskolás évek után a budai Tanítóképzőben szerez magyar-német-történelem szakos oklevelet. Behívják katonának, s a háború az orosz frontra sodorja. Megtanul oroszul, Tatarszokban zeneiskolát alapít, kórust, zenekart, színtársulatot szervez, lefordítja oroszra a János vitéz. Fogolytársával, Berecz Ottóval Razdolnojában 1917-ben vad diófából ötoktávós rövid zongorát készítenek, amelynek hazaszállítását elvállalta a Habarovszkban székelő svéd konzul. A hangszert a városba beözönlő kozákok bal-tával darabokra törték. Berecz Ottó, aki a tábori istentiszteleteken a kántori szolgálatokat is ellátta, három hónap alatt ágydeszkából

és ócskapiacra beszerezhető alkatrészekből hordozható harmóniumot készített, amelyet össze-csukva meneküléskor futva magukkal tudtak vinni. Mindketten túlélve a háborút, viszontagságos úton hazatérve, a harmóniumot is sikerült hazajuttatni. Egy Berecz Ottó által készített hiteles másolat megtekinthető a hajdúszoboszlói városi múzeumban. Később a kapcsolat itthon is megmaradt köztük.

A következő emlékező levél dátuma 1958. december 29.:

“Átmelegedett szívvel, a csodaként ködlő múltba bolyongó lélekkel idézgetem Berecz Ottó, Édes Bátyám magakészítette aranyos emlékü zongorácskáját, amelyen az ő jóvoltából játszogattam 1917-18-as esztendőik razdolnojai hadifogsága legendássá vált nyomorúságának idején, annyiszor álmodhattam bele magam az önfelelt muzsikálás áldott gyönyörűségébe. Elsuhant 40 év. Kezem alatt zengett, dalolt Bösendorfer, Blüthner, Steinway és annyi más. De dicsekedhet csak egy is azzal, hogy egy 21 éves ifjú rajongó, tiszta szerelme úgy ölelte volna lelkére, ahogy - őt!

Ádám Jenő”

Visszatérve az életrajz korábbi szakaszára, 1921-ben elhatározta, hogy a Zeneakadémia zeneszerzés tanszakára jelentkezik. A Kodállal való első találkozással így emlékezett vissza:

„Már két és fél órája várakozottam. Nyüzsögtek az élmények bennem. Külsőm miatt is szorongtam. Az a ruha volt rajtam, amit ronggyá nyúlt katonaruhám helyett a habarovszki ócskapiacra vettem. Szinte elzsibbadtam a kavargó emlékektől, amikor váratlanul nyílt az ajtó, s kilépett Kodály. Sohase láttam, még képről sem, mégis megismertem.

Nem nézett rám, de éreztem, hogy meglátott. Ment egyenesen a tanári szoba felé. Most már nyugtalan lettem; „egy életem egy halálom” - rányitottam. Ott állt a szoba közepén. Bal kezében pohárként a termosz kupakja, jobbával egy darabka kekszet ropantott el fogai között. (...)

A tanáriból kijött, s a terembe lépve intett, hogy kövessem. Egyenesen az ablakhoz ment, s hosszan nézett le az utcára. Én meg őt néztem. 39 éves, feltűnően sovány ember volt, gyér, vörösbarna, rövidre nyírt szakáll övezte beesett, sápadt arcát. Tekintete inkább szomorú volt, sem mint borús. (...)

Hirtelen megfordult, a zongorához ült. A kiadós halláspróba után zavartan vettem elő szerzeményeim, javarészt zongorakiséretes dalokat. Egyet a zongorára tett, s intett, hogy adjam elő. Míg én énekeltem, közben a többit nézegette. Ismét hosszú, szótlán percek következtek. Akik ismerték őt, bizonyára emlékeznek ezekre a feszült, kínos „gene-

rálpauzákra”. Végül odavetette: „Pénteken kettőkor!” – és hirtelen távozott. Két szó mindössze.”

Kodály sokat emlegetett híres zeneszerző osztályából Ádám Jenő mellett sok, később jelentősé vált zenész, egyházzenei került ki: Kertész Gyula, Bárdos Lajos, Kerényi György, Doráti Antal, Horusitzky Zoltán és mások. A fiatal zeneszerzők friss, új műveit és természetesen a Mestert kemény támadások, rosszindulatú kritikák érték. 1925-ben a Budapesti Hírlapban Tizenhárom fiatal zeneszerző címmel Kodály frappáns választ adott az igaztalan vádakra: „Magunkéval kell tennünk a nyugat-európai zenei hagyomány minden értékét. Nekünk azonban nemcsak európai, hanem egyben magyar zenészeket kell nevelnünk... Csak az európai és a magyar hagyomány egybeolvasztása hozhat létre olyan eredményt, amely a magyarság számára is jelent valamit. Nem akarunk idegen zenekultúrát majmolni. Megvan nekünk a magunk mondanivalója, a világ kezd már ránk figyelni. A magyar zenét nem mi találtuk ki. Megvan az már ezer éve. Mi csak ápolni, őrizni akarjuk a régi kincset, és ha olykor megadatik nekünk, gyarapítani.”

A felsőfokú tanulóévek után a következő állomás Lichtenberg Emil legendás hírű oratórium-kórusa, ahol korrepetitorként és helyettes karnagyként tevékenykedett. Később folytatójává, kiteljesítőjévé vált ennek az áldásos kezdeményezésnek. 1933-ban Baselben Felix Weingartnernél karmesterként mesterdiplomát szerez. Mindezeket nevesebb fővárosi kórusok, de leginkább a Zeneakadémia diákénekkarának élén kamatoztatja. Purcell, Bach, Händel, Haydn nagyszabású oratorikus művei szólnak meg a keze alatt, amelyeket a korabeli kritika is lelkesen üdvözöl. Tóth Aladár írja 1934-ben:

“Händel Te Deuma Ádám Jenő ragyogó karmesteri vezetésével főiskolánk növendékegyüttesének egyik legszebb, legkomolyabb teljesítménye volt. Nem dicsérhetjük eléggé azt a lelkes pedagógiai munkát, mellyel Ádám az intézet énekkarát rövid idő alatt igen előkelő színvonalra tudta emelni. Friss, forró, lüktető élet áradt minden taktusból, és akik itt Händel zenéjét megszólaltatták, azok valóban benne is éltek ebben a fölséges muzsikában.”

Kodály 60. születésnapját a Zeneakadémia a Székelyfonó koncertszerű bemutatásával ünnepelte. A karmester Ádám Jenő a felkészülés idején szakmai kérdésekkel gyakran kereste fel a szerzőt, aki egy ízben kemény hangon szólt rá: “Hagyja abba ezt a steril ünneplést! Írja meg végre az iskolai énektanítás módszertanát!” A felszólításnak engedni kellett. Galyatetőn hat hét termékeny munkálkodás gyümölcseként megszületett a *Módszeres énektanítás a relatív szolmizáció alapján* című, máig is alapvető fontosságú könyv, és a SZÓ-MI énekfüzetek, melyeknek borítójára a sajátja elé Kodály nevét illesztette. Az általános iskola mind a nyolc osztálya számára énekkönyvet készített, amelyeket hamarosan bezúztak! Ennek ellenére e könyvek

tartalma és lelkesége mindmáig meghatározójává lett iskolai énektanításunknak. A reprint kiadás fél évszázaddal a bezúzás után Szabó Helga gondos és alapos munkálkodása nyomán születhetett meg.

Kodály vajon miért Ádám Jenőben látta a módszer kidolgozásának garanciáját? Jól tudta, hogy jeles tanítványa minden iskolatípusban tanított, és rendelkezett az énektanítás legmagasabb szintű elméleti és gyakorlati tudásával. Később így emlékszik vissza az *Egy világ-siker kurta története* című írásában (Élet és Irodalom, 1971. január 16.): „Nos, mit írtam? Újat? Nem! Ez az újság inkább óság. Ezzel a módszerrel már ezer éve egy olasz szerzetes tanítgatta kispapjait kottából kántálni. Sok utódja volt, főként a múlt században; köztük magyar is akadt. Mindenhol a legjavát, a leghasznosabbját vettem át, de ami a fő, a legfontosabb, a tanítás minden mozzanatát a magyar zene lelkének húrjára hangoltam. Valamelyest azért adtam hozzá a magam sokévi gyakorlatából is.”

Ádám Jenőt szakológiai idejének lejártával ereje telében nyugdíjazták. Erről évek múlva egy tőle kapott levélben így nyilatkozik: “Éppen 1960-ban adta ki az obsitomat egy (Meruk nevű) minisztériumbéli rangos egyed, azzal zárva a vitát, hogy – lássa be végre, hogy nem alkalmas az ifjúság nevelésére! - Félreálltam ... nem pöröltem ... letöröltem.”

Ádám Jenő itthon és külföldön, elsőrenden magyar gyülekezetekben lelkesítő előadásaival igyekezett a zsolnárt, a magyar népdalt népszerűsíteni, ihletet hangzó életre kelteni. Mint a magyar zene követe 36 országban, 261 nagyobb városban tartott ismertetőt, bemutatót. Útjai során eljutott egyebek mellett Izlandra, Hawaii-szigetekre, Észak Amerikába, Brazíliába, Argentínába, Venezuelába is. Washingtonban Bertalan Imre lelkipásztoréknál járva sok értékes kottájára, kéziratára találtam.

1955-ben Erdemes Művész kitüntetését, 1957-ben Kossuth-díjat kapott. 1979-ben szülőfaluja, Szigetszentmiklós emlékházat állított, amely Vöő Imre kitartó, alapos munkája eredményeként hűségesen gyűjti és őrzi a gazdag életmű dokumentumait.

Külön említést érdemel Ádám Jenőnek Debrecennel való kapcsolata. Czövek Lajos karnagy 1954-55-ben hat debreceni előadásra hívta meg. A hallgatóságát ekkor is magával ragadó előadót a városban sokáig emlegették. Az előadásokat a Czövek Lajos vezette Maróthi-kórus éneklése illusztrálta. 1972-ben a Nagytemplomban nagyszabású nemzetközi egyházi ünnepség keretében adtuk elő Kodály Psalmus Hungaricusát, amelyet Ádám Jenő meghallgatott. A Kántus tőle kapta máig legszebb méltatását:

“Számon tartjuk-e még, hogy a magyar műzene kertjének gyümölcstermő fái a református kollégiumokban borultak virágba? Gondolunk-e rá, hogy a legelső nagy kertésszel, Debrecen ajándékozott meg Maróthi György matematikus és zeneszprofesszor személyében? Mert ő a magyar zenepedagógia és zeneelmélet első legrégebb mestere. Világhíressé vált kórusművészetünk magvát ő vetette el. Jó nekünk erre emlékezni, midőn az ősi Kollégium megújításának hálaadó ünnepségén az ifjúság lelkéből felzendült minden idők legmagasztosabb magyar zeneműve, Kodály Zoltán és Kecskeméti Vég Mihály 55. zsolnára, a Psalmus Hungaricus. Nem számoljuk már, hogy e nemzeti létünk oly sok külső és belső válságaiban fogant remekműnek hány ország és város előadói és hallgatósága élte át lélektisztító viharát, egetverő panaszát, felemelő vizsgáztatását, katharizását. Az Ér befutott az Óceánba!...”

Megújhdott, ódon falak között nemes hagyományokhoz hű ifjúság! Ujjong a lélek. Múltat és jövőt átívelő reménységben érdemes volt mind e fogadkozás, mind a fohászkodás és fáradozás – érettük! Ők e sikerben is a jövő elkötelezettei, zengő ígével, a zsolnáros szavával válaszoltak:

Az igazakat te mind megtartod...

1979 nyarán a már nagyon nehezen mozgó, de lelkileg-szellemi-leg erőtlő duzzadó professzort elhívtam Debrecenbe. A Református Kollégium dísztermét nagy várakozással töltötték meg a kántorképző tanfolyam előadói és hallgatói. Körben a falakon a magyar fejlődelmek, reformátorok, történelmünk, egyháztörténetünk nagyjainak tekintete, s előttünk Ádám Jenő lobogó egyénisége süt ránk. Megáll a levegő. Rövid csend után az előadó kérésére halkán és lassan élnekeljük Huszár Gál történelmi énekét: *„Uram, Isten siess Minket megszégyíteni, Ily nagy szükségünkben, Krisztus Jézusért, Mi Urunkért, És Megváltónkért!”* A dicséretnek azóta sem éreztem soha azt a *“mágneses erőterét”*, amit ott és akkor. S az előadás nyomán kinyíltak az idő, a tér és lélek koordinátái:

„Török világ! Nekiiramodik képzeletünk. 1526: Mohács. Rá 15 évre Buda vesztése. A háromfelé tépett országon két magyar király meg a török császár huzakodik. A hadakozással járó minden nyomorúság özöne: várháborúk, tusakodás, rombolás, szerződészegés, ármanykodás; vallási villongások, jogtiprás, börtön, bitó; urak féktelenkedése, szegények betyárkodása, fosztogatás, rablás, harácsok, százezrek elhurcolása, prédáló zsoldosok, hamis pénz, járvány, ínség, éhhalál!... hogy lehetett élni ilyen korban!? Lehetett! Nemzeti sugallat szavára. Megmaradni. Életben maradni! A török járás és német dúlás e közel két századában egy nép lett nemzetté!

Mi tette ezt? Mint mindenkor elsőrenden valami nagy lelkesítő eszme. Akkor? A Reformáció. – Tettekhe hevített. Mert a dátum: 1541 jelképes, kettős jelentőségű. Ekkor került Buda vár török kézre, s ugyanez évben a Sylveszter fordította Biblia: magyar kézbe. Nemzeti nyelv; bevehetetlen vár...”

1982. május 27-én a Farkasréti temetőben, Szokolay Sándor búcsúztatta a debreceni Kántus zsoldtáreneklése mellett. Élnekelte Ádám Jenő 8. és Kodály Zoltán 121. genfi zsoldtárát.

Végezetül, összefoglalásul figyeljünk oda Ádám Jenő üzenetére, amelyet minden magyar módszer szerint tanító zenepedagógus kollégájának küldött, és amelyet egyszersmind az utókor lelkiismeretére kívánt helyezni. Az általa kidolgozott világhíressé lett Magyar mód-

szer csakis ezzel a lelkeséggel képes betölteni egyént, közösséget, nemzetet erősítő, nevelő misszióját. Ha a konkrét zenei tartalomtól elvonatkoztatunk, minden pedagógus ars poeticájának kellene lennie.

“A zeneművészetben különleges nevelő erő rejlik. Élni kell vele és tudni: hogyan! - Hogy mit ér e munka? Aranylón fénylik róla Kodály minden szava. Meghagyta, mi a teendő; Követni kell! - A zenére hangolt tanító legtöbbször kitűnő nevelő. A zenetani-tás elemi színtről a legmagasabb fokig: nevelés! Ez a szellem sohasem húzódhat a módszeres simli merev rácsai mögé. Mert bár lapról olvasni hasznos dolog, ám a hangok között lélekre lelni az, ami érdemes. A módszer merev öncélúságának elrettentő példái láttam nálunk is, másutt is.

A lelkes iskolai munka, a hangszeres képzés nemcsak élményben, még technikájában is nevel. A bilentés százféle színe, a vonókezelés finomsága, a fúvás módolgotása, az énekesző költői árnyalása nemcsak kifelé virtuozitás, hanem befelé munkáló virtuális formáló erő is. E munkában minél szélesebb kört magunkhoz ölelni, ez az elsődleges feladatunk. Ehhez tanító kell. – Hát még olyan, aki tanítót nevel! –

Elméletieskedő filozofálásban manapság igencsak bővelkedünk. Többet ér az egészséges, céltudatos gyakorlati szellem. A sugárzó szeretet. A szakmában az első szó azé, aki hivatásának tudatában következetes, örzi függetlenségét, személyében példamutató. Olyan nevelő, akinek nemcsak több megbecsülésre van jussa, aki joggal vár bizalmat, hogy munkájában saját hite erősödjék. – Pedagógiai optimizmus? Az! Kell, hogy az legyen. A legnagyobb munkáról van szó, melynek tartalma és célja: az emberebb ember.”

Berkesi Sándor

KÖNYVAJÁNLÓ

ÉNEKELJETEK, ZENGEDEZZETEK NÉKI! KÓRUSGYŰJTEMÉNY

Ár: 1800 Ft Kedvezményes ár: 10 példány vásárlása felett 1600 Ft/db, 20 példány felett 1400 Ft/db

Megrendelés esetén postaköltséget számítunk fel! Érdelklődni: Főnix Zeneműhely

fonixzenemuhely@gmail.com

A jubileumi Kálvin-évek kezdetén, a Hajdú-Bihari Zenei Egyesület vezetőségében támadt az ötlet, készítsünk egy kórusgyűjteményt a magyar protestáns hagyomány értékei mentén, egyházi és világi kórusderékhadunk számára. Itt Debrecenben, a „Kálvinista Rómában” ehhez az eszmei-lelki háttérrel a közel fél évezredes Református Kollégium biztosítja. A kötet első renden Református Gyülekezeti Énekeskönyvünk történelmi dicséretanyagát, a Reformáció első idejének énekeit, a XVI. és XVII. századnak hungaricáit dolgozza fel, egyszerű leginkább háromszólamú vegyeskari apparátusra (S,A,B). Továbbá megtalálhatjuk benne a későbbi századok angolszász énekinckésének többszólamúsításait is. A kórusgyűjtemény

a következő szerzők műveit tartalmazza: Ádám Jenő, Bácsi Zoltán László, Birtalan József, Czövek Lajos, Ivánka Sámuel, Maróthi György, Máté János, Sepsy Károly, Szigethy Gyula, Terényi Ede, Tillai Aurél, Vass Lajos.

Reméljük, hogy jelen tételek gazdagító hatással szólnak meg kórusaink ajkán istentiszteleteken, a liturgiában, vagy ünnepi alkalmakon, családi környezetben, munkálva, erősítve itthon, a Kárpát-medencében, de mindenütt a világban református népünk közös zenei anyanyelvét. A jövőben, ha igény támad, tervezzük további kötetek kiadását.

Kodály Zoltán mondta egy ízben: *„Nem az a fontos, ki az Operaház igazgatója, hanem, hogy ki az énektanár Kisvárdán.”* A Mester Kisvárdán elhangzott, sokat emlegetett mondatát továbbgondolva vonatkoztatjuk azt gyülekezeteink, iskoláink, éneklő közösségeink karvezetőire! Gyűjteményünk tételeinek hangzó életre keltésével bárcsak áldás kísérné a magyar énekes társadalom lelki gazdagodását!

Berkesi Sándor (szerkesztő)

Népzene Szó

NÉPDALKÖRÖK, PÁVAKÖRÖK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK OLDALA

MEGEMLÉKEZÉS NAGY LÁSZLÓRÓL

„Tisztelt Megjelentek, tisztelt Ünneplő közönség!

Hogy ünnep van, azt mindannyian érezzük, tudjuk, de vajon mit is ünneplünk ma, miért jöttünk össze ennyien szép számmal, hozzátartozók, tanítványok, zenész-, dalostársak és jó barátok?

Hogy ünnepeljünk, tiszteljünk egy embert, aki dolgozott, küzdött a szépért, a jóért, azért, hogy értékeink fennmaradjanak és azt, a jövő nemzedéke is megismerje, lássa, hallja. Aki előttem szólt, mindenki a legnagyobb elismerés hangján beszélt róla.

Azért jöttünk tehát, hogy megőrizzük Nagy László kollégánk emlékét, aki nagyon, de nagyon hiányzik közülünk.

Ő is azok közé az emberek közé tartozott, akik csendben végezték óriási munkájukat, akiről csak környezete tudta, hogy szebbé boldogabbá, teljessé tette az életüket. László nem gyűjthette halomban a kitüntetések, különböző díjakat, nem, de tanítványai annál inkább. Akinek szerencséje volt, és részese lehetett munkájának, az megbecsülte, szerette, hiszen tudta, önzetlenül, fáradtságot nem ismerve tevékenykedik. Soha senki nem hallotta tőle, hogy elég volt, elfáradtam. Amikor más pedagógus

pihent, ő Erdélybe ment, hogy zenélhessen, taníthasson gyermekeivel, tanítványaival együtt.

Most itt állunk szülőföldjén, Szabadegyházán, a kultúra szép háza előtt, amely méltóképpen fogja őrizni Nagy László nevét, hirdeti majd, hogy munkájára az utókor is gondolni fog, mert gondolnia kell, ha e táblára tekint, egy főhajtással.

Mit mondhatnék még e napon, eme különös ünnepen; hogy a lelke itt van köztünk, mindenki őrizze meg szívében, szeretetében László szorgosságát, szerénységét, de legfőképpen, emberségét.

Álljon itt kőbe vésvé, hogy ez az ember élt, dolgozott, szeretett, zenélt, zenél, zenélt, és azokat is erre tanította, akik a közelébe kerültek.

Kedves László! Nem tudom, hallottál-e minket? De tudom, hogy Te fölfelé hullottál. Rád illenek Szabó Éva gyönyörű sorai:

„Fának születtem. Állva élek.
Nem voltam szeszélye a szélnek.
Levél vagy? - Azt kell megtanulni:
Nem szabad csak fölfelé hullni.

(Szabó Éva: Életrajz)

Te – minden bizonnyal –, fölfelé hullottál”.
Elhangzott Szabadegyházán, 2016. augusztus 21-én.

Dr. Gerzanics Magdolna

NÉPZENEI MINŐSÍTŐ VERSENY - DESZK

2016. április 16-án, szombaton rendezték meg az Országos Aranypáva Nagydíjas Versenyt a Deszki Faluházban, amely már hagyományos házigazda a KÓTA Aranypáva Nagydíjas Gálaszintű népzenei minősítő vonatkozásában. Tizenhat csoport és két szólista indult a KÓTA által rendezett megmérettetésen, kiknek teljesítményét szakmai zsűri bírálta el. A zsűri elnöke *Dr. Alföldi Boruss István*, az MR. Zenei Együtteseinek nyug. igazgatója, tagjai *Birinyi József*, népzene kutató, a KÓTA társelnöke, a Hungarikum Szövetség elnöke, *Dr. Fehér Anikó*, az MMA tudományos munkatársa, és *Dévai János* etnográfus, az MR Népzenei szerkesztőség nyug. vezetője voltak. A jó hangulatú ünnepi rendezvényen, amely a KÓTA Népzenei Minősítő csúcscsúcsren-

dezvénye, gálaszintű minősítése, végül a következő eredmény született: Aranypáva nagydíjat kapott: **Deszki Népdalkör** *Szűcsné Molnár Erzsébet* vezetésével, a **Szentesi Pengető Citerazenekar** *Mélykutiné Kornélia* irányításával, *Kanalas Zsófia* felkészítésével a **szabadkai Dalkötő Leánykórus** és a **Bokrétás Énekegyüttes** *Dévaványáról Erdeiné Mucsi Márta* vezetésével. A többi együttes és szólista a KÓTA különdíját érdemelte ki. Gratulálunk minden csoportnak!

A díjkiosztás után a zsűri a csoportvezetőknek külön értékelést tartott, az általuk színpadra állított produkcióról. Nagy öröm a házigazdák számára, hogy a Deszki Népdalkör sok elismerő szó mellett ismét megkapta az Aranypáva nagydíjat. Bízunk benne, hogy még többször adhatunk otthont a színvonalas rendezvénynek!

Bene Ödikó igazgató

Deszki Művelődési Ház és Könyvtár

DALOSÜNNEPEK SIÓFOKON - 140 ÉVES A SIÓFOKI FÉRFI DALKÖR

A történelmi források, feljegyzések, és személyes naplók sok ezer emlék-szilánkjából most véletlenszerűen idéznénk fel néhány ünnepi pillanatot, kiemelkedő sikert, elismeréssel adózva egykori dalostársaink és jeles karnagyaink emlékének.

1876

Az alapító okirat tanúsága szerint a Siófoki Dalegylet 1876. június 16-án alakult meg.

Az Alapszabály a nemzeti szellem ápolásának igényét tükrözi.

A sikeres kezdéshez, és a további működéshez kivételesen szép énekhangjukkal jelentősen hozzájárultak az egyházi kórus tagjai, akiknek emlékét mindmáig őrzik a most is használatban lévő, apáról fiúra szálló előnevek: „a Jézus Soós”, a Kaifás Pintér „a Kisszív Pintér”.

1906-14

1903-tól 1906-ig Tompa Béla vezette az énekkart. A szép szál, derék karnagy rövid ideig állt a kórus élén, tőle Valek Vilmos nyugalmazott operaénekes vette át a karmesteri pálcát.

A szépen fejlődő Dalegylet életében komoly törést jelentett az első világháború. Az Egylet tagjainak nagy része karnagyostul bevonult. Csak 1920-ban találkoztak újra az életben maradt dalosok.

1922

A háborús évek után, 1920-ban a Dalkör folytatta munkáját. 1922-ben már jelentős nyilvános fellépésre is sor került Siófokon, a háborús áldozatok emlékművének felavatásán.

Schwel János vízmester, Dayka Balázs ny. színész, Huszár Gusztáv balatonkiliti református tanító, majd Szilágyi József folyammérnök után vérbeli zenész kezébe jutott a vezénylő pálcá, amikor dr. Sallér Aladár községi orvos, zongoraművész vállalta a karnagyi tisztséget.

1931 – Az első siófoki Dalosverseny (Dr. Sallér Aladár, 1929-35)

A dalárda minden jelentős alkalomkor fellépett; ugyanúgy énekeltek a zsidótemplomban a zsidótemetéseken, mint a katolikus plébános temetésén, vagy például a hősök szobrának az avatásán. Dr. Sallér Aladár nevéhez fűződik a „Dalra vidáman, daltársaim” kezdetű Balatoni Jelige megkomponálása, amelynek szövegét Bognár György írta. A jeligét Február 19-én a hajósok ünnepi estjén mutatták be:

„DALRA VIDÁMAN DALTÁRSAIM
RINGÓ BALATONNAK TÜNDÉRTÁJAIN
ZENGJEN AZ ÉNEK, HOGY OLYAN KINCS,
MINT A MAGYAR TENGER FÖLDÖN PÁRJA NINCS”

Az új karnagy munkájának köszönhető, hogy a Siófoki Férfi Dalkör 1931-ben már saját, **országos dalversenyt szervezett** három kategóriában: nehéz és könnyű műdallal, illetve népdallal való versengésben lehetett elnyerni az örökös vándordíjakat: az ezüst és a bronz vitorlást, valamint a bronzcsónakban evező halászegényt. A díjak akkori értéke 4.000.-pengő volt (40 tehén, vagy egy családi ház ára)! A Dalosverseny ettől kezdődően két évente visszatérő rendezvény volt a Dalkörnek.

1934-ben, a pünkösdi dalosünnepen 28 dalárda 2000 dalossal vett részt.

1938 – a XXV-ik Országos Dalosverseny Székesfehérváron: Nyakas József (1935-39)

Minden gáncs ellenére elindult diadalútján Bartók és Kodály szelleme. „A karnagyi munkám kezdetén, ellenállás nélkül felhagytunk a Liedertafel művelésével, amely úton addig a Dalkör járt. A Dalkör első nagy élménye a népzene terén Ádám Jenő: Balaton—somogyi nóták előadása volt. Tervszerűen állítottam műsorba a férfikarra való madrigálokat (Marenzlo: Alkony, Harnich: A kedves dicsérete, Rauch: A reggel stb.), valamint a magyar népdalkórusokat: Kodály, Bárdos, Ádám kompozícióit. Így mentünk 1938 Pünkösdjén Székesfehérvárra dalosversenyre 29 jó hangú énekesrel, és 56 kórus közül megnyertük az ún. könnyű műdal I. kate-

góriájának első díját. Öt gyönyörű díjat hoztunk haza.” – számol be élményeiről Nyakas József.

A következő Siófoki Dalos Találkozót 1940. június 1-én és 2-án rendezték meg, ezúttal 24 kórus részvételével. Az 1943-as „csonka” dalos ünnepre már csak 7 kórus érkezett.

1944-től - 1948-ig *Helényi Gyula* a székesfehérvári 3. honvédgyalozezred zenekarának karnagya lett a Siófoki Dalkör vezető karmestere, kinek munkáját az 1948 évi tisztújító közgyűlésén köszönték meg. Majd újra *Daday Kálmán* vállalta a karnagyi tisztséget és vezette a Dalkört egészen 1959-ig.

A Balatoni Vándordíjas Dalosverseny, 1947, Daday Kálmán (1948-59)

„Hat helyen, hat helységben voltak a selejtezők: A gazdakörben, a Mauer vendéglőben, a Hozbor vendéglőben. az újhelyi Korona vendéglőben, a nyári kaszinóban és a városi mozi nagytermében.

„Én a gazdakörben lévő kórusokat hallgattam és már a második kórus kötelező művének hallatán magamban dúdoltam... ISTENÉ AZ ÁLDÁS!”, (Pintér Károly közlése)

1948-ban új korszak kezdődött Magyarországon. A dalosversenyek is megszűntek. A Siófoki Férfi Dalkör még néhány évig kitartott az alapítólevélben meghatározott céljai mellett, de az új politikai rendszer még helyiséget sem biztosított a próbák számára.

Az új lendületet az jelentette, hogy 1953-ban a Siófoki Építőipari KTSZ, *Pomucz János* elnökkel az élen átvette a Dalkör támogatását.

Kiváló Együttes - Tímár Imre (1959 – 1993)

Pomucz János elkötelezettségének köszönhető, hogy 1959-ben egy magasan képzett, lokálpatrióta karnagy, *Tímár Imre* került a Dalkör élére. Az új karnagy is az alapító ősök dedunokájaként került a dalosokhoz. Már 17 éves korában, 1946-ban énekelt a kórusban.

Tímár Imre nagy szorgalommal kezdett munkához. Heti háromszori próbával, és *Daday Kálmán* szakmai segítségével egy év elteltével a kórus ismét régi fényében tündökölt.

A sikerek nem is maradtak el. Egymást követték a magas szakmai elismerések: Ezüstkoszorú diplomával, Aranykoszorú (1972), Aranykoszorú diplomával (1974).

Rendszeresen szerepelnek városi, megyei rendezvényeken. Felléptek a Magyar Rádió Kóruspódiumán, művészi teljesítményükért elismerő plakettet kaptak.

A fergeteges sikerekre a koronát az 1975-ben elnyert „KIVÁLÓ EGYÜTTES” kitüntetés tette fel.

Egy rövid, de még a megszűnés veszélyét is magában hordozó időszakot átvészelve sikerült új karnagyot találni *Német Gábor* énektanár személyében 1994-ben.

Fesztiválkórus minősítés - Német Gábor (1994 – 2002)

A Dalkör új karnagya nagy szakmai hozzáértéssel és ifjonti lelkesedéssel látott munkához. Hétről hétre, hónapról hónapra érlelődött munkájának gyümölcse.

1998 - Dalosünnepek, Dalosversenyek

Ebben az időszakban számos dalos találkozó és ünnepi

koncert valósult meg a Dalkör szervezésében és részvételével, melyek közül különösen emlékezetesek voltak a Balatoni Városok Dalos Találkozói, valamint a Férfikari Vándordíjas Dalosversenyek.

Az új karnagy és a dalosok nagyszerű munkájának eredményeként a **Siófoki Férfi Dalkör 2001-ben elnyerte a Fesztiválkórus minősítést.**

Német Gábor a Zeneiskola igazgatójává történt kinevezésekor lemondott, így került a Dalkör élére új karnagyként *Lovrek Károly*.

2002 a Pécsi Bordial Fesztivál – Lovrek Károly

2002 jelentős eseménye volt Pécsen a Nemzetközi Bordial Fesztivál, melyen meghívott vendégként vett részt a Siófoki Férfi Dalkör.

2002 szeptemberétől a Dalkör művészeti vezetője *Lovrek Károly*, aki új módszerekkel, kiváló szakmai felkészültséggel és komoly elszántsággal látott munkához. Vezetésével a férfikar repertoárja kibővült, a Dalkör számos hazai és külföldi meghívásnak tesz eleget.

A karnagyi munka első éveinek kiemelkedő eseménye volt a 2003-ban rendezett *Kodály Zoltán III. Kórusverseny*, amelyen a Dalkör III. helyezést ért el. Ugyanígy említésre méltó az Ópusztaszeri Dalostalálkozó, valamint az Edelényi-, és a Szerencsi Borfesztiválon való szereplés is.

2008 tavaszán került megrendezésre *Karai József Erkel* díjas zeneszerző 80 éves születésnapjára emlékező koncertje a Férfi dalkör részvételével

2011. április 19-én került sor a Budapesti Nemzetközi Kórusverseny megrendezésére a Művészetek Palotájában 11 ország 58 kórusának részvételével. Ezen az igen rangos versenyen és fesztiválon a Férfi Dalkör teljesítményét a nemzetközi zsűri „EZÜST DIPLOMÁVAL” ismerte el.

2013. október 18-án – egészen különleges elismerésként - a Siófoki Férfi Dalkör elnyerte Somogy megye **Prima Primissima** díját.

2015 – Ezüst-diploma

Márciusban a Budapesti Nemzetközi Kórusversenyen a Férfi Dalkör ismét elnyerte az Ezüst-diploma kitüntetést. Ezt az eseményt követte áprilisban a hagyományos Balatonalmádi Kórustalálkozó. Júliusban, Veszprémben a Vivace Nemzetközi Kórusfesztiválon való szereplés igazán rangos eseményként vonult a kórus történetébe. Szeptemberben a kórus fellépett a Fonyódi Harcsafesztiválon, majd nagyszerű közös koncertre került sor a siófoki Ezüstpart Hotelben a lengyel Harmonia Vegyeskar részvételével.

A 42 tagú kórus napjainkban is heti kétszeri alkalommal, 2-2 órában tanul új darabokat, és készül a következő fellépésekre. A Dalkör évente nagyszabású kórustalálkozókat rendez. Repertoárja igen széles, szívesen énekel operakórusokat, hazai, és külföldi zeneszerzők világi és egyházi műveit, népdalfeldolgozásokat és bortalokat.

2016 – ban

a 140. évfordulóról a Siófoki Férfi Dalkör dalostalálkozókkal, ünnepi koncertekkel, jubileumi kiadványokkal, és fellépések sorozatával emlékezett meg.

Pintér Károly, Milán Endre

OSZTÁLYÉNEKLÉSI VERSENY

A PÉCSI CISZTERCI REND NAGY LAJOS GIMNÁZIUMÁBAN

2016. október 15-én rendezték meg a nagyhírű gimnáziumban, az immár hagyományos versenyt XVI. alkalommal.

Elragadtatás, felemelő érzés és megtiszteltetés. Ezekkel a szavakkal tudnám jellemezni az eseményt, amelynek részese lehettem, mint zsűri elnök. További két kollégánom az értékelésben, *Rába Mária* (pécsi Művészeti Szakközépiskola zeneelmélet-szolfézs tanára és kiváló nőikarának karnagya), illetve *Nász Renáta* (operaénekes, aki tavaly végzett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen) voltak. Jómagam, a nagykanizsai Batthyány Lajos Gimnázium karnagya és tanára vagyok.

A *Nagy Ernő* tanár úr által megálmodott és létrehozott, *Havasi Gábor* tanár úr által méltóképpen folytatott közösségi esemény, amely országos szinten csak egy-két iskolában van, kiválóan reprezentálta az intézmény kohézióját, hagyományokhoz való ragaszkodását. Nem is verseny, inkább fesztivál volt ez, a dal igazi ünnepe. 22 osztály minden tanulója, tanáraikkal együtt zengték a dalokat, kórusműveket. A tanítás nélküli munkanap adta lehetőség kreatív, lélekemelő megnyilvánulása volt ez. Köszönet ezért az iskola vezetésének, tanári közösségének.

A kiírásnak megfelelően az osztályoknak népdalcsokrot, kánont és egy mai dalt kellett előadniuk, úgy, hogy csakis akusztikus hangszert lehetett használni. Így megszólalt a zongora mellett a hegedű, klarinét, nagybőgő, kontra, akusztikus gitár is. Felnőtt fellépőként osztályfőnökük, osztályfőnök helyettesük, illetve az adott osztályban tanító tanár lehetett a produkció szereplője. Tanárok és diákjaik együtt énekeltek, zenéltek! **Fantasztikus!**

A rendezők felhívták a figyelmet arra is, hogy idén 60. évfordulója van az 1956-os Forradalomnak, így kívánatos lenne, ha a mai dal kategóriában ehhez igazodnának az osztályok. A fesztivál vigiliáján kiállítást szerveztek az osztályok daljegyzékéből (jelentkezési lap), amelyeken tükröződött a tanulók kreativitása, erős magyarságtudatuk és 56' szellemisége. Ezek a daljegyzékek is értékelésre kerültek.

A fellépő osztályok színes műsor összeállításal készültek. Ragyogó népdalcsokrok (többször népi hangszerkísérettel), szépen csengő kánonok (akár 4-5 szólamúak is!), illetve igényesen kidolgozott mai dalok. Ezek szinte mindegyike a hazaszeretetről, az összetartozásról szóltak. Csak néhány szerző, a teljesség igénye nélkül: Demjén Ferenc, Tolcsvay László, Máté Pé-

ter, Kárpátia, Bródy-Szörényi szerzőpáros, Kormorán, Ghymes. Volt olyan osztály, akik saját szövegre komponált dallamokat adott elő, megemlékezve az 1956-os Forradalom pécsi hőseiről a Mecseki Láthatatlanokról. Mind-mind megannyi érzelmdús előadás, pazar hangszerezés, kiváló koreográfiával. Kiemelném a diákok külső megjelenését is. Voltak akik nemzeti színekbe öltöztek, voltak akik az 50-es éveket idéző korhű ruhákban léptek fel, voltak akik a fekete gyász színeit öltötték magukra. Egyetlen közösségről sem mondható el, hogy ne vették volna komolyan a rendezők felhívását.

Egyértelmű volt számomra, hogy a Nagy Lajosban, bár nem ez az iskola profilja, sokszínű zenei képzés folyik. Orff Együttes, Laudate Énekkar, népzenei képzés, néptánc, és még ki tudja mennyi egyéni kezdeményezés fémjelzi az iskola kulturális életét. Ezek mind hatnak diákra, tanárra egyaránt, és ez ezen a napon jól megmutatkozott.

A zsűri nem állapított meg sorrendet, de mindegyik osztály kapott arany, ezüst vagy bronz oklevelet. Ezen kívül értékeltük különdíjakkal a legjobb koreográfiát, megjelenést, egységességet, hangszerszólót, dramaturgiát. A zsűri értékelése után került sor a fődíjak átadására két korcsoportban, 7-9. és 10-12. évfolyamon. A fődíjak egy-egy zongora-hegedű alakú, egyenként 12 kilógrammos torta volt. Óriási ováció és öröm mellett vehették át az osztályok képviselői: 9.A, 10.D és 12.D. A második korcsoportban mindössze 0.2 pont választotta el egymástól a két élenjáró osztályt, ezért úgy döntöttünk, hogy mindketten kiérdemelték a fődíjat.

Köszönjük a felejthetetlen, élménydús délelőttöt, köszönet a szervezőknek, élükön *Havasi* tanár úrral, és az iskola vezetésének!

Cseke József

DRÉTA ANTAL KÓRUSTALÁLKOZÓ MEZŐFALVÁN

2016. október 7-én nyolcadik alkalommal rendeztek Mezőfalván kórustalálkozót.

2009. októberében rendeztük meg először a mezőfalvi római katolikus templomban az egyházzenei találkozót. Célunk volt, hogy a környező településeken működő énekkaroknak fellépési lehetőséget biztosítsunk, ahol kiváló körülmények között próbálhatják ki magukat, és szakmai zsűri ad támpontokat a további fejlődéshez.

A rendezvény védnökei: *Dékány András Sixtus* zirci apát és *Márok Csaba*, Mezőfalva Nagyközség polgármestere.

A kórustalálkozó díjazása rendhagyó: Mezőfalva Nagyközség Önkormányzata vándordíjat alapított, melyen Dréta Antal portréja látható. A díj odaítélésének egyetlen szempontja van: a templom szellemiségének leginkább megfelelő kórusmű kapja meg a vándordíjat. A döntést a zsűri hozza meg, de a karnagyok szavazataikkal segítik munkájukat. Ez a különleges értékelés is azt a célt szolgálja, hogy gyönyörködjünk egymás előadásaiban, és figyeljünk a legihletettebb pillanatokra.

A koncerten a házigazda **Mezőfalvi Nőiakar** mellett a **Fontana Nőiakar** (Nagyvenyim), **Paks Város Vegyeskara** és a **Dunaújvárosi Vegyeskar** lépett fel. A változatos műfajokat és korszakokat felvonultató hangverseny telházalajjal zajlott. A vándor plakettet idén a Paksi Vegyeskar nyerte el a szakmai zsűri döntése alapján. „A mezőfalvi siker olyan élményt adott a csapatnak, ami hosszú távon előreviszi a kórust.” mondta Újházi Krisztina karnagy.

A találkozót a Soli Deo Gloria! kánon összkara zárta, amely méltó befejezése volt a programnak.

„A Mezőfalvi Nőiakar nyolcadszor is remek házigazdának bizonyult, a kórusok felkészülten, szépen kidolgozott repertoárral érkeztek. Október első hétvégéjét bearanyozta Mezőfalván ez a kórustalálkozó.”- nyilatkozott Zemlényi Katica, a zsűri elnöke.

Lakos Angéla Mezőfalvi Nőiakar

Egy kis technika... 123.

Aki nem tud hosszan pergetett **r(rrrrrrrrr)** hangzót mondani, az sajnos nem használhatja az alábbi gyakorlatot. (A többségnek általában szokott sikerülni.)

A gyakorlat menete:

-Először kipróbátatljuk ezt a hosszú **rrrrrrrrrrr** hangzót.

-Elindítjuk még egyszer, de most egy szó lesz belőle: **Rió** (innentől kezdve nagy betűvel). Fontos, hogy az **i** hangzó egész rövid legyen, ugyanakkor az **ó** hangzón kicsit álldogálunk. Valahogy így fog hangzani: **Rrrrrrrrióóóóóó.**

-A következő lépésben a hosszan tartott **Rrrrrrrrr** hangzó sorozatot, melyet a spontán megszólaló középfekvésben, vagy kissé lejjebb indítottuk, csúsztassuk lendületesen fölfelé, majd a legmagasabb pontján folytassuk a szót **...ióóóóóó.** Természetesen megszakítás nélkül. Csak addig a tartományig menjünk föl, amelyikben még teljes ajakkerekítéssel (*nagyon fontos!*) tudjuk az **ó** hangzót mondani.

-Megismételjük az előzőt, de most folytatjuk tovább, mégpedig úgy, hogy a magas **óóóóóóóó** hangzót glisszandóval lecsúsztatjuk a közép (*később majd a mélyközép*) fekvésbe. Itt azt a segítő instrukciót kell adni, hogy a szájfforma ne mozduljon, amíg lefelé halad, mert ettől marad ugyanazon a helyen a hang.

-Rögtön utána kimondatunk egy **o**-val kezdődő szót (pl. Odalá szolgáltam...kezdetű népdalunkban, vagy Oh, hazám..., vagy Trombita harsog.../Kodály: A Magyar Nemzet, ill. Csatadal./)

Ha rögtön énekelve akarjuk a gyakorlatot hasznosítani, akkor a lefelé csúszó **óóóóóóóó** hangzók közepe zongorán leütve adjunk egy kezdő hangot, és mindenki oda igazítsa a lefelé csúszás végét. Miután érzékelik ennek a mély hangnak a milyenségét, a helyét, az érzetét (*hagyjunk 2-3 másodpercnyi időt rá!*), ugyanazzal a minőséggel rögtön elindítjuk az adott részt.

Gyermekeknek mesét körítünk hozzá, és azonnal jókedvvel elfogják végezni, mint játékot.

Utazik valaki repülőn Rióba, például az olimpiára ☒). Felszáll vele a repülő (**Rrrrrrrrr** fölfelé). Mikor megérkezik, lepillant a városra és örömmel (ez a mosoly nagyon kell az **i** hangzóhoz!) kimondja a város nevét, majd már száll is lefelé a repülő (**óóóóóóóó** lecsúsztatása).

Mire használjuk ezt a gyakorlatot?

Ha valaki torkolva énekel, annak hosszadalmas (*mondhatnánk terápiás*) hangképző munkával lehet csak előre hozni a hangját. Gyermekeknél erre sem mód, sem idő nincs. Ez a gyakorlat viszont azonnali megoldást hoz, ami természetesen csak pillanatnyi javulás, újra és újra elő kell készíteni vele az adott énekelni valót.

Mi történik?

A hosszan pergetett **r** hangzó kilazítja a gégét, s felcsúsztatva könnyedén magas fekvésbe érünk. Az **i** hangzó még tovább segíti a toldalékcső belső viszonyait a rezonáns magasság kialakulásához. Az **ó** hangzó, amennyiben tökéletes a kerekítése, gondoskodik arról, hogy az torok lazasága továbbra is megmaradjon. Ha sikerül „mozdulatlanul” lehozni mély, vagy mélyközép fekvésbe, és azonnal felhasználni (beszéd, éneklés), akkor egy pillanatra kivettük a keménységet a hangból, (*előre hoztuk*). A mély hang megkapta a magasság rezonanciáját, jobban, szebben szól, tisztább is. Legközelebb viszont újra elő kell hívni, minden részletében irányítva a gyakorlatot, mert gyermekeknél nem várható el tudatosság. Viszont sokszor gyakorolva (*sok más hangjavító játékkal együtt*) egyszer csak hallható javulás észlelhető majd általánosságban is a keményem, torkosan éneklőknél.

Összeállította: *dr. Bruckner Adrienne*

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécssett - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagynál és a Szerkesztőségben